

THE FREEDOM HAGGADAH

A STORY OF PROTEST AND HOPE

Freedom
Justice
Peace

בארץ ישראל קם העם היהודי, בה עוצבה
הדתות והמדינות, בה חי היה קוממיות ממלכות, בה
לאומיים וכלל-אנושיים והוריש לעולם בזו את ספר
לאחר שהוצלה העם מארצו בבזח הזרוע שמר לה אמונ
פזוריו, ולא הדל מתפצה ומתקזה לשוב לארצו ולחדש בו
המדינות.

מתוך קשר היסטורי ומסורתי זה התרו היהודים בכל
במוקדנתם העניקה, ובדורות האחרונים שבו לארצם בה
מעפילים ומציעים הפריחו נשמות, החיו שפתם העברית, ב
והקימו ישוב גדל והולך השליט על משקו ותרבותו, שוחר
עצמו מביא ברבת הקידמה לכל תושבי הארץ ונושא נפע
ממלכתית.

בשנת תרנ"ז (1897) נתבנס הקונגרס הציוני לקול קריאת
המדינה היהודית תיאודור הרצל והכריז על זכות העם
לאומיות בארצו.

זכות זו הוצרה בהצהרת בלפור מהם ב' בנובמבר 1917 ואוש
חבר הלאומים, אשר נתן במיוחד הוקף בין-לאומי לקשר
היהודי לבין ארץ-ישראל ולזכות העם היהודי להקים מחד
השואה שנתהווללה על עם ישראל בזמן האחרון, בה הוצר
הודים באירופה הזכיחה מחדש בטלול ית-הכרחה בפתרו
מחוסר המולדת והיו

*Ma nishtana
ha'layla hazeh -*
Why is this night
different from
all other nights?

Translated by
Jessica Cohen

By
**David
Grossman**

This night is different because we, the protestors, are different. We who did not know we had such strength. We who did not know we had such determination, such endurance. We who did not realize how deeply we belong to this state. Belonging, caring, solidarity: words that have taken on existential dimensions and solidity as this night falls upon us. We ourselves did not imagine how much love was hidden inside us for the way of life we have managed to create here in Israel. Granted, it is a way of life that contains faults and injustices, and moreover, embodies the repression of one intolerable fact: that we are a nation that has occupied another nation for 55 years. Nevertheless, and against all odds, here on the shores of the Mediterranean we have created a state unlike any other in the world. It might not be the utopia envisioned by Theodor Herzl in *Altneuland*, or the humanistic idyl outlined in Israel's Declaration of Independence. But out of the numerous hopes, disappointments, anxieties and creative forces, what has emerged here is a strong, unique state that can rise above all its divisions. A state that has managed not only to function but to flourish for 75 years, even if it does so with the wobble of a tightrope walker.

But then came this grab—this sudden, brutal onslaught of legislative changes, this attempt to nationalize the country's DNA. And overnight, everything shattered. So—why is this night different from all other nights? The reason is all of you, all of us, we who are no longer willing to be silent. We who take to the streets to demonstrate. To shout, to roar. We who refuse to go along with the empty spectacle of half-democracy—a demi-crazy. These are the things that are different about this night, and will continue to be different in the coming nights and days.

When we stand in Habima Square, or march on Kaplan Street, or gather in Umm al-Fahm to call for tolerance, we are rewriting the principles of civil society in Israel. Whether in the Upper Galilee or in Bnei Brak, we are drawing our lines in the sand: our lines of refusal and non-violent civil disobedience.

From day to day, from protest to protest, it increasingly seems that those who initiated this coup have made a colossal mistake. They have recklessly gambled our future—indeed, our lives and the existence of the entire nation that they are ripping to shreds. Do they understand this? If they do not see what they have wrought, it is a terrible thing. But it is far more terrible if they do understand, yet insist on plowing ahead with a suicidal course of action. Wise and cunning as they may be, they have clearly failed to comprehend how different this night is from all other nights. They have not fathomed our determination to fight for what truly is the rock of our existence, and our reawakened sense of solidarity, and our newfound and surprising refusal to keep accepting, submissively and self-deprecatingly, the branding of secular Judaism as an “empty cart.”

It is time for that story to end. The cart is full to the brim. It always has been.

The architects of this coup have misread the situation. They have misread our passion for liberty (indeed, it is a passion), as well as our fundamental values and desires. Our principle of equality for all human beings, our democratic spirit, our humanity.

Most movingly, hundreds of thousands of young people are teaching us – their parents’ and grandparents’ generations – the meaning of democracy. And you shall tell your children, says the Haggadah. But the adage has been reversed: And your children shall tell you. You – Israel’s children, youths, young men and women – are braver than us. More tenacious than us. Perhaps this is partly because you are more desperate than us, since the forces you face today are more dangerous, callous and unbridled than the ones we faced. Perhaps it is also because you feel you have no choice. And that is something else that is different this night: **we now see clearly that we are the last line of defense for the State of Israel against sheer tyranny.**

That is why this night is different from all other nights.

Chag Sameah

קִדְשׁ

בְּשַׁבַּת מִתְחִילִין:

וַיְהִי עֶרֶב וַיְהִי בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי; וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל צָבָאָם.
וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה
וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה.
וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדֵּשׁ אוֹתוֹ
כִּי בּו שְׁבֹת מְכַל מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת.

בְּחֹל מִתְחִילִין:

סְבָרֵי מְרֻנָּן וְרִבְנָן וְרִבּוֹתֵי

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם
בוֹרֵא פְרֵי הַגֶּפֶן.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בָּחַר בָּנוּ מִכָּל עַם וְרוּמְמָנוּ מִכָּל לְשׁוֹן
וְקִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו. וַתִּתֵּן לָנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בְּאַהֲבָה (בְּשַׁבַּת: שְׁבֹתוֹת לְמִנוּחָה
(ו) מוֹעֲדִים לְשִׂמְחָה, חֲגִים וְזְמַנִּים לְשִׂשׁוֹן, אֶת יוֹם (הַשְּׁבֹת הַזֶּה וְאֶת יוֹם) חַג
הַמִּצְוֹת הַזֶּה, זְמַן חֲרוּתָנוּ (בְּאַהֲבָה), מְקַרָּא קִדְּשׁ, זִכָּר לִיצִיאַת מִצְרָיִם. כִּי בָנוּ
בְּחֵרָת וְאוֹתָנוּ קִדְּשָׁת מִכָּל הָעַמִּים, (וְשַׁבַּת) וּמוֹעֲדֵי קִדְּשׁ (בְּאַהֲבָה וּבְרִצּוֹן),
בְּשִׂמְחָה וּבְשִׂשׁוֹן הִנְחַלְתָּנוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי, מְקַדֵּשׁ (הַשְּׁבֹת ו) יִשְׂרָאֵל וְהַזְּמַנִּים.

בְּמוֹצָאי שַׁבַּת מוֹסִיפִין:

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בוֹרֵא מְאוּרֵי הָאֵשׁ. בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם הַמְּבַדִּיל בֵּין קִדְּשׁ לְחָל, בֵּין אוֹר לְחֹשֶׁךְ, בֵּין יִשְׂרָאֵל לְעַמִּים, בֵּין יוֹם
הַשְּׁבִיעִי לְשִׁשֶׁת יְמֵי הַמַּעֲשֶׂה. בֵּין קִדְּשַׁת שַׁבַּת לְקִדְּשַׁת יוֹם טוֹב הַבְּדֻלָּת,

וְאֵת יוֹם הַשְּׁבִיעִי מִשִּׁשֶּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֵׂה קֹדֶשֶׁת. הַבְּדִלֶת וְקֹדֶשֶׁת אֶת עַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל
בְּקֹדֶשֶׁתְךָ. בְּרוּךְ אַתָּה יי הַמְּבַדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְקֹדֶשׁ.
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, שֶׁהַחֲיָנוּ וְקִיָּמָנוּ וְהַגִּיעָנוּ לְזָמַן הַזֶּה.
שׁוֹתִים רַב פּוֹס הַיָּיִן בְּהַסְבָּה.

וְרַחֵץ

נוֹטְלִין אֶת הַיָּדִים וְאִין מְבָרְכִין "עַל נְטִילַת יָדַיִם".

כַּרְפֵּס

טוֹבְלִין כַּרְפֵּס פְּחוֹת מְכֻזָּזִת בְּמֵי מֶלַח, וּמְבָרְכִין.
בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, בּוֹרֵא פְּרֵי הָאֲדָמָה.

יַחֵץ

בְּעֵלֵי הַבַּיִת יִבְצְעוּ אֶת הַמְצָה הָאֲמֻצָּעִית לְשִׁתִּים וּמִצְפֵּינִים אֶת הַחֲצֵי הַגְּדוֹל לְאֲפִיקוֹמָן.

מגיד

מגלים את המצות, מגביהים את הקערה ואומרים בקול רם:

הא לחמא עניא די אכלו אבהתנא בארעא דמצרים. כל דכפין ייתי וייכל, כל דצריך ייתי ויפסח. השתא הכא, לשנה הבאה בארעא דישראל. השתא עבדי, לשנה הבאה בני חורין.

מסירים הקערה מעל השלחן, מוזגין כוס שני וכאן אחדות מן המסבים שואלות:

מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות?

שבכל הלילות אנו אוכלין חמץ ומצה, הלילה הזה - כולו מצה.
שבכל הלילות אנו אוכלין שאר ירקות - הלילה הזה מרור.
שבכל הלילות אין אנו מטבילין אפילו פעם אחת - הלילה הזה שתי פעמים.

שבכל הלילות אנו אוכלין בין יושבין ובין מסבין - הלילה הזה כלנו מסבין.

מניחים את הקערה על השלחן. המצות תהיינה מגלות בשעת אמירת ההגדה.

עבדים היינו לפרעה במצרים, ויוציאנו ממשם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואלו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משעבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כלנו חכמים, כלנו נבונים, כלנו זקנים, כלנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים. וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משבח.

On Being a Free Nation

By Yishay Sarid

Translated by Orr Scharf

All Jews come across at least two Aramaic texts in the course of their lifetime: *Kaddish* and *Ha Lachma Anya*, the festive declaration at the opening of Seder Night.

We open with a reminder from the past: This is the bread of the impoverished that our forefathers ate in the Land of Egypt. The matza reminds us of the subjugation and humiliation, the Jew hatred and murderousness, inflicted by Pharaoh's regime. We are bound by the duty to remember.

A social injunction immediately follows. The hungry shall come and eat, the needy shall come and celebrate Passover. The traumas we suffered do not exempt us from our moral obligations today. We are not allowed to mourn and probe the wounds of the past. We must reach out to those who need our help. We are thankful for our plentiful table, and share it with the needy and the poor. Any poor person.

Then comes the hope for redemption. This year we are here. Next year we will be in the Land of Israel. This is the hope that throbbed in the hearts of generations of Jews in their lands of exile. This is the dream that brought my grandparents to the Land of Israel. Grandpa Ben Zion who came to the port of Jaffa at the age of six months with his mother and seven sisters and brothers; Grandma Fania who emigrated on her own from the city of Lviv, not to see her family that perished in the Holocaust ever again; Grandma Dobel and Grandpa Ya'akov, two teachers who emigrated from the forlorn town of Refalivka, the first in their families to receive formal education. And like them, the grandparents of us all, who came from Baghdad and Casablanca, from Sanaa and Warsaw and Berlin. They built Israel with tremendous devotion, making the dream of countless generations come true with their very own hands. None of them had a Mercedes Benz or a villa with a pool waiting for them here.

And finally – the striving for freedom. This year we are slaves – next year we will be free. We returned to our homeland to be free, as a nation and as individuals. In our Declaration of Independence, we pledged that Israel shall be a country of free men and women, irrespective of religious faith, ethnicity or gender. We will not be ruled by a despot. We will not be infested by the rabid racism that had plagued us in our lands of exile. This is the grand, benign spirit that gave birth to Israeli democracy. This is a generations-long dream that we turned into a reality with unbearably precious sacrifices. We will defend it ferociously, in the name of our forefathers and for the sake of our children and our nation.

69

VEGAN FRIENDLY

GIVE IT A SHOT

Reebok

Winn

What has changed?

By
**Eran
Bar-Gil**

Translated by Orr Scharf

Tonight the adults are the ones who should be singing the Four Questions, and ask themselves what has changed tonight, in an attempt to offer answers:

What has changed tonight of all nights? That all nights we keep boundaries, and tonight we have crossed all boundaries.

What has changed tonight of all nights? That all nights we eat what we cook, and tonight is nothing but bitterness.

What has changed tonight of all nights? That all nights we sit either alone or together, and tonight each to their own tribe.

What has changed tonight of all nights? That all nights we have deigned to say that we are a light unto the nations, and tonight we have brought about epic darkness.

This year we are celebrating the Festival of Freedom with a sense of urgency. We read the Haggadah to keep the tradition, and repeat the words of the Declaration of Independence to recall the values we share: “The State of Israel shall be open to Jewish immigration and to the ingathering of the exiles; it shall foster the country’s development for the sake of all its residents; it will be based on the principles of freedom, justice and peace.”

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון

שהיו מסבין בבני ברק, והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה עד שבאו תלמידיהם ואמרו להם: רבותינו, הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

אמר אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא זכיתי שתאמר יציאת מצרים בלילות עד שדרשה בן זומא: שנאמר, למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייך; ימי חייך- הימים, כל ימי חייך - הלילות. וחקמים אומרים: ימי חייך - העולם הזה, כל ימי חייך - להביא לימות המשיח.

ברוך המקום, ברוך הוא. ברוך שנתן תורה לעמו ישראל, ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה. אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

חכם מה הוא אומר? מה העדות והחקים והמשפטים אשר צוה יי אלהינו אתכם? ואף אתה אומר לו כהלכות הפסח: אין מפטירין אחר הפסח אפיקומן.

רשע מה הוא אומר? מה העבדה הזאת לכם? לכם - ולא לו. ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעקר. ואף אתה הקהה את שניו ואמר לו: בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים. לי - ולא לו. אילו היה שם, לא היה נגאל.

תם מה הוא אומר? מה זאת? ואמרת אליו: בחזק יד הוציאנו יי ממצרים, מבית עבדים.

ושאינו יודע לשאול - את פתח לו, שנאמר: והגדת לבנך ביום ההוא לאמר, בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים.

Ben Zoma's Victory

By **Dov Elboim**

Translated by Orr Scharf

The Passover Haggadah is a tale about the struggle for freedom.

Under the yoke of a violent and oppressive regime, the authors of the Haggadah compose a text about liberation. It is not a coincidence that the Haggadah opens with a story featuring some of the most prominent sages of the Second Temple period, who talk through the night about freedom (“The exodus from Egypt”). Back then, just like today, the discussion of freedom threatened the oppressive regime, which is why their assembly in the dead of night on Passover Eve, away from the authorities’ prying eyes, had to end by morning (“Masters – it is time to read the morning Shema prayer”).

But if this is indeed the story of a struggle for liberty, what does the following statement, made by the head of the great court of the Sanhedrin, Rabbi Eleazar Ben Azaria, mean: “For I am seventy years old, and never had the privilege of hearing the Exodus story at nighttime”? What is so problematic about telling the Exodus story at night? Why not? This is exactly the time of day when the People of Israel came out of Egypt according to the Bible. And who is that Ben Zoma character who saved the day?

The key to these cryptic midrash passages is to be found in the figure of the revolutionary and rebellious sage Shimon Ben Zoma. He was not appointed as “rabbi” because of his unruliness, but his erudition, courage and integrity were beyond dispute. The head of the Sanhedrin struggled at the time, following the Second Temple’s destruction, to instate a public custom of telling the story of the Exodus “at night” – that is, during a dark era of political oppression. He faced a broad coalition of sages who opposed talk of redemption and liberty for fear it would foment insurrection. In their opinion, the danger was too grave; liberty aspirations should have been shelved to a distant future that will usher in a utopian-mystical reality (“Your lifetime’ [means] – to bring about the days of the messiah”). We should be thankful to be alive, they said, why risk what we have?

Ben Zoma was the only sage among them who dared to insist: Talk about liberty must never be relinquished, even when “night” descends upon us, even in the darkest hour. Although the night is long and arduous, we must continue talking about liberty and redemption, and times of insecurity and uncertainty are when we need the most to discuss the exodus from Egypt, and intensify our prayers and hopes for a life of freedom, justice and peace.

In contravention of Sanhedrin proceedings, where decisions follow the majority opinion, Ben Azaria, the head of court, decides to rule in favor of the individual voice of Ben Zoma. A lone voice calling for freedom won the battle. Ben Zoma’s singular voice is the bedrock of the entire Passover Haggadah.

ת'ל חצו

כצו

בנות!

Four Daughters

By **Judith Rotem**

Translated by Orr Scharf

The Mishnah cites Rabbi Akiva as saying, “The People of Israel were redeemed from Egypt by the virtue of the righteous women in that generation.” And yet, when I reread the Haggadah that I’ve known since childhood, I cannot find a single mention of any of those remarkable, practical and strong women we find in the Bible, and in the rabbinic texts of midrash and Aggadah.

The exiling of women from our primordial national narrative calls for reflection. Was it a deliberate act of male patriarchy to hide women’s contribution to the passage from slavery to freedom? Women’s task has been, since the days of the biblical Eve, to be “his help and counterpart.” Help is nice, important and useful, but without a doubt it also places women in a secondary, demanding and wearying role, which prevents them from being independent individuals, free personas with goals, substance and achievements that do not depend on their male partners.

As an ultra-Orthodox, my husband had taught me that women who let their husbands study Torah day and night will be granted their reward in the afterlife. Their ultimate delight will be, he said, “To sit on a stool at their husband’s feet in heaven.” Even if his stool were made of gold and bedecked with gems, my heart could not accept this promise. Ultimately, after a bitter and long struggle, I left – on Passover Eve all those years ago – and moved from slavery to freedom, from servility to independence.

The Protest talks of four daughters. A wise one, an evil one, a naïve one and one who knows not how to ask questions.

The wise one, what does she say? Why protest, rebel and battle for the laws of justice and freedom that you uphold? We too shall tell her in the spirit of our times – The Protest will not cease, even if the dictatorial laws are passed, until victory comes.

The evil one, what does she say? What do these protests, insubordination and revolt have to do with you? She refuses to have anything to do with them. And since she set herself apart from the majority, she renounced female solidarity and the struggle for equality, liberty and justice. You should also silence her screams and tell her: Thanks to this we will ultimately move from slavery to freedom, from darkness to light. We will, and you will not. This will be your loss, not having been redeemed with us.

The naïve one, what does she say? What is this all about? What are the flags, drums, declarations and speeches for? You should tell her: with courage, love of country, determination and devotion we will extract ourselves from the clutches of dictatorship, violence against women, and from harm to our basic rights.

And to the one who knows not how to ask, help her, for it is said, “And you shall tell your daughter on that day”: Thanks to us, women, we shall all move from darkness to light, from the elimination of rights to equality, from shame and anxiety to joy and abundant goodness.

The background of the page is a dark teal color. On the left side, there is a vertical strip showing a person's arm wearing a white smartwatch. Above the arm, there is a sign with red Arabic text. The main text is centered on the teal background.

Freedom for Those Who Have Been Forbidden to Ask

By **Rabbi Michael Zion**

Translated by Maya Klein

This year's Seder brings together families with different political opinions; families that argue in WhatsApp groups now need to celebrate Seder Night together. As we read about the Four Children, let us remember that seated at our table are people with diverse opinions and differing attitudes. We can simply label them as “wise” and “wicked,” but we can also reconsider these categories and start a new conversation.

“The one who does not know how to ask” is not only the small, shy child, naturally disinclined to open his or her mouth and speak up. For many people, in many societies, those who “do not know how to ask” are the ones who have been silenced by society. No one has ever asked for their opinion on matters of value, and they themselves have been accustomed to not give them consideration.

For example, for generations, the dominant culture has silenced women's voices. In many countries, even after the establishment of a modern democracy, it took decades until women were finally granted the right to vote, had their voices heard and fully participated in society.

Jewish culture, too, has silenced women's voices, and instructed them not to ask. In particular, it has excluded them from the main activity of Jewish life, Talmud Torah, the study of the Torah.

Nonetheless, there have always been women who rose up above societal norms, who knew how to ask and even how to answer—women like Imma Shalom, wife of Rabbi Eliezer, and Beruriah, wife of Rabbi Meir, both from the period of the Mishnah. Alongside them, there are many voices of women whose words and innovative interpretations were lost and never passed down to our day.

As we gather together at the Seder table tonight, *mesubin*, we are invited to reflect upon those amongst us who have been silenced, those who have been forbidden to ask, and expand the capacity that each and every one of us has to open up, to ask, and to tell.

יכול מראש חדש, תלמוד לומר ביום ההוא, אי ביום ההוא
יכול מבעוד יום, תלמוד לומר בבעבור זה - בבעבור זה לא
אמרתי אלא בשעה שיש מצה ומרור מנחים לפניך.

מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו, ועכשיו קרבנו
המקום לעבדתו, שנאמר: ויאמר יהושע אל כל העם, כה
אמר יי אלהי ישראל: בעבר הנהר ישבו אבותיכם מעולם,
תרח אבי אברהם ואבי נחור, ויעבדו אלהים אחרים. ואקח
את אביכם את אברהם מעבר הנהר ואולף אותו בכל ארץ
כנען, וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ואתן ליצחק את
יעקב ואת עשו. ואתן לעשו את הר שער לרשת אתו,
ויעקב ובניו ירדו מצרים.

ברוך שומר הבטחתו לישראל, ברוך הוא. שהקדוש ברוך
הוא חשב את הקץ, לעשות כמו שאמר לאברהם אבינו
בברית בין הבתרים, שנאמר: ויאמר לאברהם, ידע תדע כי גר
יהיה זרעך בארץ לא להם, ויעבדום וענו אתם ארבע מאות
שנה. וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכש
גדול.

מכסים את המצות ומגביהים את הכוס.

והיא שעמדה לאבותינו ולנו?

שלא אחד בלבד עמד עלינו לכולתנו,

אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכולתנו, והקדוש ברוך
הוא מצילנו מידם.

בניחו הכוס ויגלו את המצות.

On Being “Not only One”

By
**Bacol
Serlui**

Translated by Orr Scharf

According to the standard reading of the phrase from the Haggadah, “Not only one came to destroy us,” in every generation we Jews face persecutors seeking our destruction. In Hasidism, the following interpretation is sometimes added: when we are not united as a nation, the division among us – that “not only one” – brings us close to annihilation.

Perhaps seeing the other through the lens of anger and pain and not as a fellow, not as a friend, makes us think that they do not deserve us. That they are not part of our oneness.

The Haggadah concludes the passage as follows: “And the Blessed Holy One saves us from their hand.”

I wholeheartedly believe in the Creator’s ability to save me. But at times like these I pray that we manage to pull through by ourselves. I believe that the ability to find a uniting, connecting, healing power is in our hands and within our reach.

צא ולמד מה בקש לְבֵן הָאֲרָמִי לַעֲשׂוֹת לַיַּעֲקֹב אָבִינוּ. שְׁפָרְעָה לֹא גָזַר אֲלֵא עַל הַזְּכָרִים וְלִבֵּן בִּקְשׁ לַעֲקוֹר אֶת הַכֹּל, שֶׁנֶּאֱמַר: אֲרָמִי אֲבֹד אָבִי, וַיֵּרֵד מִצְרַיִמָּה וַיִּגְרַשׁ שָׁם בְּמִתֵּי מְעֹט, וַיְהִי שָׁם לְגוֹי גָדוֹל, עֲצוּם וְרַב.

וַיֵּרֵד מִצְרַיִמָּה - אָנוּס עַל פִּי הַדְּבוּר.

וַיִּגְרַשׁ שָׁם - מְלֻמָּד שְׁלֵא יֵרֵד יַעֲקֹב אָבִינוּ לְהִשְׁתַּקֵּעַ בְּמִצְרַיִם אֲלֵא לְגוֹר שָׁם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאמְרוּ אֶל פְּרַעֲהוּ, לְגוֹר בְּאֶרֶץ בְּאֵנוּ, כִּי אֵין מִרְעָה לְצֹאן אֲשֶׁר לְעִבְדֶיךָ, כִּי כִבֵּד הָרַעַב בְּאֶרֶץ כְּנַעַן. וְעַתָּה יֵשְׁבוּ נָא עִבְדֶיךָ בְּאֶרֶץ גִּשׁוֹן.

בְּמִתֵּי מְעֹט - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ יֵרֵדוּ אֲבוֹתֶיךָ מִצְרַיִמָּה, וְעַתָּה שְׁמֶךָ יִי אֱלֹהֶיךָ כְּכֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם לְרַב.

וַיְהִי שָׁם לְגוֹי - מְלֻמָּד שֶׁהָיוּ יִשְׂרָאֵל מְצִינִים שָׁם.

גָּדוֹל, עֲצוּם - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׂרְצוּ וַיִּרְבּוּ וַיַּעֲצֻמוּ בְּמֵאד מְאֹד, וַתִּמְלֵא הָאֶרֶץ אֹתָם.

וְרַב - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: רַבָּה כְּצֻמַּח הַשָּׂדֶה נִתְתִּיף, וַתִּרְבֵּי וַתִּגְדְּלֵי וַתִּבְאֵי בְעַדֵי עַדֵי יָמַי, שְׂדֵים נִכְנְוּ וּשְׁעָרַי צִמְחָה, וְאֶת עֵרֹם וְעָרִיָּה. וְאֶעֱבֹר עָלֶיךָ וְאֶרְאֶה מִתְבוֹסֶסֶת בְּדַמְיָךָ, וְאֶמַר לְךָ בְּדַמְיָךָ חַיִּי, וְאֶמַר לְךָ בְּדַמְיָךָ חַיִּי.

וַיִּרְעוּ אֶתְנֹו הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנִנּוּנוּ, וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה.

וַיִּרְעוּ אֶתְנֹו הַמִּצְרַיִם - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: הִבֵּה נִתְחַכְמָה לוֹ פֶּן יִרְבֶּה, וְהָיָה כִּי תִקְרָאנָה מְלַחְמָה וְנוֹסֵף גַּם הוּא עַל שְׁנֵאֵינוּ וְנִלְחַם בָּנוּ, וְעָלָה מִן הָאֶרֶץ.

וַיַּעֲנִנּוּנוּ - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּשְׁתִּימוּ עָלֵינוּ שְׂרֵי מִסִּים לְמַעַן עֲנֹתוּ בְּסִבְלָתָם. וַיִּבְּנוּ עָרֵי מִסְכְּנוֹת לְפָרְעָה. אֶת פֶּתָם וְאֶת רַעֲמִסָּם.

וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבֹדָה קָשָׁה - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר: וַיַּעֲבֹדוּ מִצְרַיִם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּפָרָךְ.

וּנְצַעַק אֶל יי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ, וְיִשְׁמַע יי אֶת קִלְנוּ, וְיִרְא אֶת עֲנִינֵנוּ וְאֶת
עֲמִלְנוּ וְאֶת לַחְצֵנוּ.

וּנְצַעַק אֶל יי אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וַיְהִי בַיָּמִים
הָרַבִּים הָהֵם וַיָּמָת מֶלֶךְ מִצְרַיִם, וַיֶּאֱנַחוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן הָעֲבוּדָה
וַיִּזְעַקוּ, וַתַּעַל שׁוֹעַתָם אֶל הָאֱלֹהִים מִן הָעֲבֹדָה.

וְיִשְׁמַע יי אֶת קִלְנוּ - כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְיִשְׁמַע אֱלֹהִים אֶת
נַאֲקָתָם, וְיִזְכּוֹר אֱלֹהִים אֶת בְּרִיתוֹ אֶת אַבְרָהָם, אֶת יִצְחָק וְאֶת יַעֲקֹב.

וְיִרְא אֶת עֲנִינֵנוּ - זוֹ פְּרִישׁוֹת דֶּרֶךְ אֶרֶץ, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְיִרְא
אֱלֹהִים אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּדַע אֱלֹהִים.

וְאֶת עֲמִלְנוּ - אֵלּוּ הַבְּנִיִּים. כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: כָּל הַבֵּן הַיְלֹוֹד הַיְאָרָה
תִּשְׁלִיכֶהוּ וְכָל הַבֵּת תַּחֲיִוֶּן.

וְאֶת לַחְצֵנוּ - זֶה הַדְּחָק, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְגַם רָאִיתִי אֶת הַלַּחֲץ אֲשֶׁר
מִצְרַיִם לַחְצִים אֲתָם.

וַיּוֹצֵאנוּ יי מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה, וּבַמָּרָא גָדֹל, וּבְאֲתוֹת
וּבַמִּפְתִּיִּים.

וַיּוֹצֵאנוּ יי מִמִּצְרַיִם - לֹא עַל יְדֵי מְלָאָךְ, וְלֹא עַל יְדֵי שָׂרָף,
וְלֹא עַל יְדֵי שְׁלִיחַ, אֲלֹא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכַבּוּדוֹ וּבְעֶצְמוֹ, שֶׁנֶּאֱמַר:
וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה, וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
מֵאָדָם וְעַד בְּהֵמָה, וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים. אֲנִי יי.

וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילָה הַזֶּה - אֲנִי וְלֹא מְלָאָךְ.

וְהַפִּיתִי כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם - אֲנִי וְלֹא שָׂרָף.

וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים - אֲנִי וְלֹא הַשְׁלִיחַ.

אֲנִי יי - אֲנִי הוּא וְלֹא אַחֵר.

בְּיַד חֲזָקָה - זוּ הַדְּבָר, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: הִנֵּה יַד יְיָ הוֹיָה בְּמִקְנֶה אֲשֶׁר
בְּשָׂדֵה, בְּסוּסִים, בְּחֲמֹרִים, בְּגַמְלִים, בְּבָקָר וּבְצֹאן, דְּבַר כְּבֵד מְאֹד.

וּבְזָרַע נְטוּיָה - זוּ הַחֶרֶב, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְחָרְבוּ שְׁלוֹפָה בְּיָדוֹ, נְטוּיָה עַל
יְרוּשָׁלַיִם.

וּבְמִרְא גָדֹל - זוּ גְלוּי שְׂכִינָה, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: אוֹ הִנֵּסָה אֱלֹהִים לְבֹא לְקַחַת
לִּי גוֹי מִקְרֵב גּוֹי בְּמִסּוֹת בְּאִתּוֹת וּבְמוֹפְתִים, וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה וּבְזָרַע
נְטוּיָה, וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים, כְּכֹל אֲשֶׁר עָשָׂה לָכֶם יְיָ אֱלֹהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם
לְעֵינֶיךָ.

וּבְאִתּוֹת - זֶה הַמְטָה, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֵת הַמְטָה הַזֶּה תִּקַּח בְּיָדְךָ, אֲשֶׁר
תַּעֲשֶׂה בּוֹ אֵת הָאִתּוֹת.

וּבְמוֹפְתִים - זֶה הַדָּם, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וְנָתַתִּי מוֹפְתִים בְּשָׂמַיִם וּבָאָרֶץ.

נִוְהַגִּין לְהַטִּיף טֶפֶה מִן הַכּוֹס בְּאִמִּירַת דָּם וְאֵשׁ...
עֶשֶׂר הַמְכוֹת דָּצ"ךְ עַד"ש בְּאֶח"ב, בְּיַחַד, ט"ו פְּעַם.

דָּם וְאֵשׁ וְתִימְרוֹת עֶשֶׂן.

דְּבַר אַחֵר: בְּיַד חֲזָקָה - שְׂתִים, וּבְזָרַע נְטוּיָה - שְׂתִים, וּבְמִרְא גָדֹל -
שְׂתִים, וּבְאִתּוֹת - שְׂתִים, וּבְמוֹפְתִים - שְׂתִים. אֵלּוּ עֶשֶׂר מְכוֹת שֶׁהֵבִיא
הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמִּצְרִים בְּמִצְרַיִם וְאֵלּוּ הֵן:

דָּם	שְׁחִין
צְפָרְדַּע	בָּרָד
כְּנִים	אֲרָבָה
עָרוֹב	חֲשׂוֹךְ
דְּבַר	מַכַּת בְּכוֹרוֹת

Egypt clung behind us

By
**Rivka
Miriam**

Translated by Lisa Katz
with Orr Scharf

Egypt clung to us, always chugging along behind
like the locked caboose of a train en route,
or an invisible tail, that rattles the whole body, up to the nose,
and wags behind us in times of fear and joy —

The old man within, hearing the creaking door, flinched,
whispered: Egypt's open again.

Another old woman stood, now and then shouting:
I'm a handmaiden! And a princess!

There's a great light! And darkness! And looked at her withered hands.
And an infant crowed. And a lamb cried.

The curse, as a reminder, was tapping on the window with a worn
fingernail.

And a large soothing hand placed a blessing on our heads.

A pillar of fire, or of cloud, silent and submissive, visited upon us.

Sometimes, at midnight, the Egyptians would call from afar
and we didn't know if they were the cries of swearing, or voices
teeming with longing

but we rhymed their cries, like notes, into a song,
and to their measured music continued to move on.

One Plague

By Yaniv Iczkovits

Translated by Orr Scharf

“There was only one plague,” my grandmother whispered at me as my grandfather was reading the names of the Ten Plagues, instructing us to dip our pinky in the wine cup.

“What?” I quietly asked her, but she kept silent out of respect for the ritual. As we dripped the wine onto the plate, Uncle Iczki explained God’s gradual infliction of the plagues on Egypt. Uncle Miki divided the plagues into categories, explaining that the acronym datzach – blood, frogs and lice – pertains to earthly plagues, the acronym adash – wild beasts, pestilence and boils – to intermediate plagues, and the acronym ba’ach – hail, locusts and darkness – to aerial plagues. Grandfather spoke after the final dripping of wine, pointing out that the plagues derive their names from the damage they had caused (lice, wild beasts, darkness), whereas only one plague is named after its victims – death of firstborns.

“Well,” I implored grandma, “Why only one plague?”

“As far as the Pharaoh was concerned,” she smiled at me with sad eyes, “there was only one plague. The waters of the Nile were taken over by blood, but the royal palace had water stored for emergencies. Frogs leapt about in his house, but the Pharaoh had guards who quickly removed them. The wild beasts and locusts ravaged the crops, but I’m sure that the king’s granaries were full. Darkness hit the Land of Egypt, but the palace was lit with lanterns.

“What about the boils?” I asked.

“Who do you think had the best doctors in the country?” she smiled.

“Look,” she grew serious, “it says that God hardened the Pharaoh’s heart. His kingdom’s subjects had lost everything. They drank blood, died of plagues, they were hungry and scared. But none of that persuaded him to stop. He had to lose what was dearest to him, in order to do what he should have done in the first place. He needed destruction to knock at his door, hit him on the head, shake him to the core. He needed to lose his son.”

A tear welled up in my grandmother’s eye. She stroked my head. I noticed my grandfather watching us with concern. Everyone’s plates were covered with burgundy drops.

“Why then,” I asked her, upset, “why did he send his army all the way to the Red Sea after the death of the firstborns? He knew how it would end. He knew that those soldiers would not come back home.”

“Well, that’s obvious,” she said and rose up to clear the plates: “At that stage he had nothing more to lose.” As she reached my plate, she bent down and whispered in my ear: “And only you will remember that there is another way.”

רבי יהודה היה נותן בהם סמנים:

דצ"ך עד"ש באח"ב.

רבי יוסי הגלילי אומר: מנין אתה אומר שלקו המצרים במצרים עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות במצרים מה הוא אומר. ויאמרו החרטמים אל פרעה: אצבע אלהים הוא, ועל הים מה הוא אומר וירא ישראל את היד הגדלה אשר עשה יי במצרים, וייראו העם את יי, ויאמינו ביי ובמשה עבדו. כמה לקו באצבע עשר מכות. אמור מעתה: במצרים לקו עשר מכות ועל הים לקו חמשים מכות.

רבי אליעזר אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של ארבע מכות שנאמר: ישלח בם חרון אפו, עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים. עברה - אחת, וזעם - שתיים, וצרה - שלש, משלחת מלאכי רעים - ארבע. אמור מעתה: במצרים לקו ארבעים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות.

רבי עקיבא אומר: מנין שכל מכה ומכה שהביא הקדוש ברוך הוא על המצרים במצרים היתה של חמש מכות. שנאמר: ישלח בם חרון אפו, עברה וזעם וצרה, משלחת מלאכי רעים חרון אפו - אחת, עברה - שתיים, וזעם - שלוש, וצרה - ארבע, משלחת מלאכי רעים - חמש. אמור מעתה: במצרים לקו חמשים מכות ועל הים לקו מאתיים מכות.

כִּמָּה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לַמָּקוֹם עָלֵינוּ!

אֵלֹהֵינוּ הוֹצִיאָנוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ עָשָׂה בָּהֶם שְׁפָטִים, וְלֹא עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ עָשָׂה בְּאֱלֹהֵיהֶם, וְלֹא הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ הָרַג אֶת בְּכוֹרֵיהֶם וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת מְמוֹנָם וְלֹא קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ קָרַע לָנוּ אֶת הַיָּם וְלֹא הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ הֶעֱבִירָנוּ בְּתוֹכוֹ בְּחָרְבָה וְלֹא שָׁקַע צָרְנוֹ בְּתוֹכוֹ,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ שָׁקַע צָרְנוֹ בְּתוֹכוֹ וְלֹא סִפַּק צָרְכָּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ סִפַּק צָרְכָּנוּ בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְלֹא הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ הֶאֱכִילָנוּ אֶת הַמֶּן וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַשַּׁבָּת, וְלֹא קָרַבְנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ קָרַבְנוּ לְפָנֵי הַר סִינַי, וְלֹא נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ נָתַן לָנוּ אֶת הַתּוֹרָה וְלֹא הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל,
דִּיּוּנָה.

אֵלֹהֵינוּ הִכְנִיסָנוּ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל וְלֹא בָּנָה לָנוּ אֶת בַּיִת הַבְּחִירָה,
דִּיּוּנָה.

Enough

By **Yossi Zabari**

Translated by Elan Cohen

Some of the favors that the universe has bestowed upon us!
If they had tried to change the makeup of the judicial selection committee
To represent all of society
That would have been enough
If they had chosen judges to be completely subservient
But allowed for judicial review and dissent
That would have been enough
If they had outlawed dissent and appointed Deri the convicted criminal once more
But allowed for an independent police force instead of a convicted terrorist's gang
That would have been enough
If they had taken control of the Border Police and the DoJ
And prevented the accused from being sent to prison today
That would have been enough
If they had defended him or at least gone easy on him
But used their own bodies to protect human dignity and freedom
That would have been enough.
If they had violated human dignity, ground it to bits but left us one last resort
Just enough to crawl to the High Court
That would have been enough.
If they had limited our freedom of expression
But insisted on ratifying a constitution
That would have been enough.
As if that wasn't enough they gave us triple and double
They tried to fire of the attorney general just to stay out of trouble
To get rid of government oversight
To commit larceny overnight
To settle scores and play the victim
To be belligerent, indifferent and wicked
To fake being nice and pretend that we're brothers
To reach out with one hand and then strike with the other
To seize control of every institution
To come to unilateral conclusions
About what is reasonable and what is not
And who will be the supreme leader on top
To lower credit ratings then blame Labour as usual
To evade every trial and law then pretend that they're neutral
To demand absolute power to legislate whatever want
To poke us in the eye, discriminate and defraud
To call tyranny "governability" and dictatorship of the military a "Jewish democracy"
To make corruption the norm
Stage a coup and call it reform.

על אחת כמה וכמה טובה כפולה ומכפלת למקום עלינו:
שהוציאנו ממצרים, ועשה בהם שפטים, ועשה באלהיהם,
והרג את בכוריהם, ונתן לנו את ממונם, וקרע לנו את הידים,
והעבירנו בתוכו בחרבה, ושקע צרנו בתוכו, וספק צרפנו
במדבר ארבעים שנה, והאכילנו את המן, ונתן לנו את השבת,
וקרבנו לפני הר סיני, ונתן לנו את התורה, והכניסנו לארץ
ישראל, ובנה לנו את בית הבחירה לכפר על כל עונותינו.

Inverted World

By

Navit Barel

Translated by Zoe Jordan

There's a demon dancing inside the house and where are we?
Between dreams and grief, reflections chuckling to themselves,
clear windows for all to see. A demon dancing to songs' echoes and
the children, nodding off, rest their heads on the table, a cautioning
condolence, hearts at a loss. Here come the dreams: blood, blood,
and blood. Wine drips from fingertips, spring betrayed on the
mountain, in the valley, by the side of the road. We look out for
ourselves, stature higher than usual, a fierce desire for respect. A
majestic demon hovers in the room, all is known to us, and there
are things we do not wish to know. Striving not to hear, the whispers
grow long. More wine, much lost, even Dad whispers: a messenger
of heaven is always right. By now we can concede, the children are
asleep, the demon he is whispering, the books drawn back in deceit.
We go through the motions, we utter the words. We did not take their
money, we wept for their first-borns, we were frightened, swam in
the sea, drowned our tears in it, forty years of longing as we drew
further from the mountain. All the more reason that remorse is good,
light words and difficult thoughts, and all are pleased, believing this
is how it should be. They do and do and give and tear and infuse and
provide and give and build. What were we? We were.

Freedom Time

By **Rachel Elior**

Translated by Orr Scharf

Freedom and liberty were perceived as God's gift to a nation of slaves subjugated by human despotism. This is the profound issue at the heart of the story of the Exodus. An abstract and eternal God, who speaks and hears but remains invisible, who sanctifies liberty and freedom, who exists in a world created in a book made up of numbers and stories, fights against spectacularly beautiful, visible idols, who do not hear and do not speak, do not read and do not write, do not count and do not tell. The holiness of the abstract, eternal God, attached to a book that relates a story of testimony, oath and covenant, in a world narrated and counted, depends on temporal cycles supporting liberty and celebrations of freedom, in an eternal sequence of Sabbaths and holidays, sabbatical years and jubilees.

Jewish time begins in the Book of Exodus with the story of the flight from Egypt. A book that first mentions the word "nation" in relation to the People of Israel, who are subjugated by human despotism, narrates the story of divine redemption that unshackles the enslaved people, leading them from slavery to freedom. That is, the month of Nissan in which the Exodus puts an end to enslavement and lets freedom begin, is the moment when Jewish time as national history begins.

In order to remember this passage, whose essence is the replacement of human oppression with the divine promise of freedom, the Torah commands us to undertake an oath of freedom, called *moa'adei dror*, "times of freedom." Jewish time is divided into sevenths that eternalize the release from subjugation.

Each of these time cycles expresses the eternity of the oath of freedom. Ceasing from productive activities, abandoning the inequality between employers and employees, abandoning the attachment to work and profit, in the name of the idea of freedom and liberty, justice and equality. The Sabbath is defined as, "a sabbath of solemn rest, a holy convocation; you shall do no manner of work" (Leviticus 23:3). It is the foundation of sanctified Jewish time, a septimal time unit that is heard but not seen. The Sabbath is an abstract concept in the same way that freedom and liberty are abstract concepts; it is not visible to the eye and does not arise from transformations in nature; it comes into being when it is included in a constitutive narrative. The Jewish people is the only ancient nation that was granted seventy days of freedom each year, since the "appointed festivals of the Lord, holy convocations," prohibited the public from engaging in any manner of work.

Unfortunately, today all too many Jews believe in Jewish supremacy instead of "Every person is lovable for having been created in God's image." They uphold Jewish power, violence and discriminating racism, instead of adhering to the primary formulation of Jewish equality and ethics: "One law and one ordinance shall be both for you and for the sojourner who sojourns with you" (Numbers 15:16). They seek to undermine sacred freedom and equality, along with all of the fundamental concepts of Jewish ethics that guarantee justice and equality to all residents of the land, upholding human dignity and human rights. Ideas conveyed by the ancient saying: "The spirits of knowledge, truth and justice [inhere] in the Holiest of Holies."

רָבֵן גְּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שְׁלֹא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים אֵלּוּ בַּפֶּסַח, לֹא יֵצֵא יְדֵי חוּבָתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן: פֶּסַח, מִצָּה, וּמְרוֹר.

פֶּסַח שֶׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזִמְנָן שְׁבִית הַמְּקֻדָּשׁ הָיָה קָיָם, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁפֶּסַח הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאָמַרְתֶּם זֶבַח פֶּסַח הוּא לִי, אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם, וְאֶת בְּתֵינוּ הִצִּיל, וַיִּקַּד הָעַם וַיִּשְׁתַּחֲוּוּ.

מֵרְאִים אֶת הַמִּצּוֹת לְמַסְבִּים וְאוֹמְרִים:

מִצָּה זֹאת שֶׁאֲנִי אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁלֹּא הִסְפִּיק בְּצִקָּם שֶׁל אֲבוֹתֵינוּ לְהַחֲמִיץ עַד שֶׁנִּגְלָה עֲלֵיהֶם מֶלֶךְ מַלְכֵי הַמְּלָכִים, הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְגֵאָלָם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיֹּאפֹּף אֶת הַבֶּצֶק אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת, כִּי לֹא חָמֵץ, כִּי גֵרְשׁוֹ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכְלוּ לְהַתְמַהֵמָה, וְגַם צָדָה לֹא עָשׂוּ לָהֶם.

מֵרְאִים אֶת הַמִּצּוֹת לְמַסְבִּים וְאוֹמְרִים:

מְרוֹר זֶה שֶׁאֲנִי אוֹכְלִים, עַל שׁוּם מָה? עַל שׁוּם שֶׁמְרוֹרוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וַיִּמְרוּרוּ אֶת חַיֵּיהֶם בְּעַבְדָּה קָשָׁה, בְּחֹמֶר וּבְלִבָּנִים וּבְכָל עַבְדָּה בְּשָׂדֵה אֶת כָּל עַבְדָּתָם אֲשֶׁר עָבְדוּ בָּהֶם בְּפָרֶךְ.

בְּכָל דּוֹר וְדוֹר חַיֵּב אָדָם לְרְאוֹת אֶת עֲצֻמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר, בְּעַבְדִּי זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצִאתִי מִמִּצְרַיִם. לֹא אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּלֶבֶד גֵּאֵל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אִף אוֹתָנוּ גֵּאֵל עַמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאוֹתָנוּ הוֹצִיֵא מִשָּׁם, לְמַעַן הָבִיא אֹתָנוּ, לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם.

Egypt

By

Nurit Zarchi

Translated by Joanna Chen

Consciousness has split in two.
Ahoy, dry land! Yet forsaken
and left behind are dolphins and sea,
light tossed by lighthouses.
All at once the visionary pole shatters,
Transparency is obscured, the depths
Of the sea swallowed up.
Drunken deposits of power,
termination of tenderness
In the pharynx, in letters of compassion
That boast the end of days –
Shells cover our eyelids
And we are jolted awake.
See, people, from the shallows
Deposed and depleted,
the sea returns,
We will drown or be saved.

מגביהים את הפוס עד "הללויה".

לְפִיכָךְ אֲנַחֲנוּ חִיבִים לְהוֹדוֹת, לְהִלֵּל,
לְשַׁבַּח, לְפָאֵר, לְרוֹמֵם, לְהַדַּר, לְבָרֵךְ,
לְעִלָּה וּלְקִלְס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאַבוֹתֵינוּ
וְלָנוּ אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלֹהִים: הוֹצִיאָנוּ
מֵעֲבֹדוֹת לְחֵרוֹת מִיְּגוֹן לְשִׁמְחָה,
וּמֵאֲכָל לַיּוֹם טוֹב, וּמֵאֲפֵלָה לְאוֹר
גָּדוֹל, וּמִשְׁעֵבֹד לְגֵאֻלָּה. וְנֹאמַר לְפָנָיו
שִׁירָה חֲדָשָׁה: הִלְלוּיָהּ.
הִלְלוּיָהּ הִלְלוּ עַבְדֵי יי, הִלְלוּ אֶת
שֵׁם יי. יְהִי שֵׁם יי מְבָרֵךְ מֵעַתָּה וְעַד
עוֹלָם. מִמְּזֶרֶח שֶׁמֶשׁ עַד מְבוֹאֵו
מְהַלֵּל שֵׁם יי. רָם עַל כָּל גּוֹיִם יי,
עַל הַשָּׁמַיִם כְּבוֹדוֹ. מִי כִּי אֱלֹהֵינוּ
הַמְּגַבִּיהֵי לְשָׁבֶת, הַמְּשַׁפִּילֵי לְרֵאוֹת
בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ. מְקִימֵי מַעֲפָר דָּל,
מֵאֲשַׁפֵּת יָרִים אֲבִיוֹן, לְהוֹשִׁיבֵי עַם
נְדִיבִים, עַם נְדִיבֵי עַמּוֹ. מוֹשִׁיבֵי
עֵקֶרֶת הַבַּיִת, אִם הַבְּנִים שִׁמְחָה.
הִלְלוּיָהּ.

פ.ה.ז.ה.

שיעור

אזרחות?

בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם, בֵּית יַעֲקֹב מַעַם לַעֲז, הִיְתָה
יְהוּדָה לְקֹדֶשׁוֹ, יִשְׂרָאֵל מִמְּשָׁלוֹתָיו. הֵיּם רָאָה וַיִּנָּס,
הִירֵדן יִסָּב לְאַחֹר. הֶהָרִים רָקְדוּ כְּאֵילִים, גְּבָעוֹת -
כְּבָנֵי צֹאן. מָה לָּךְ הֵיּם כִּי תִנּוּס, הִירֵדן - תִּסָּב לְאַחֹר,
הֶהָרִים - תִּרְקְדוּ כְּאֵילִים, גְּבָעוֹת - כְּבָנֵי צֹאן. מִלְּפָנֵי
אֲדוֹן חוּלֵי אֶרֶץ, מִלְּפָנֵי אֱלֹהֵי יַעֲקֹב. הַהִפְכִי הַצֹּר
אֲגַם מַיִם, חֲלָמִישׁ - לְמַעַיְנֵנוּ מַיִם.

He'harim rakdu ke'eilim – **The mountains danced like rams**

By **Etgar Keret**

Translated by Jessica Cohen

When I was a boy, this was my favorite part of the seder. More than asking the four questions, more than opening the door and waiting for Elijah who never showed up, more than stealing the afikoman. I don't know if it was because of the upbeat, rhythmic tune, or because my big brother used to rattle the table and make the soup bowls dance, just like in the song. When you're a kid, nothing makes you happier than a bit of chaos. And what could be more chaotic than hills dancing like sheep and goats?

Up until the current government was installed, maintaining the status quo was considered a central tenet of Israeli politics, particularly among the Haredi parties. Logic held that in a society as diverse and contradictory as ours, any drastic or ill-considered change could lead to disaster. But that was before. Now that the mountains around us are dancing and the ground beneath us is trembling, that joyous mayhem of the rattling seder table has been replaced by a yearning for mountains, for hills, and for a supreme court, to all stand steady and unshakable.

Quotidian Redemption

By Ishay Rosen Zvi

Translated by Orr Scharf

The Haggadah ends with *Birkat Ha-ge'ulah*, Redemptive Benediction, which anticipates the rebuilding of the Temple and the offering of the Passover Sacrifice therein. A bona fide vision of today's messianic activists of the Temple Mount Faithful. Yet, The Mishnah offers an interesting and surprising story that hides behind this ending, for the benediction actually combines two different approaches to this issue. The Mishnah (Pesachim 10:6) stipulates that the Haggadah must conclude with a reading of the *Hallel* prayer and the Redemptive Benediction:

“Rabbi Tarfon says: [One should read, “God] who has redeemed us and our forefathers from Egypt and has brought us to this night. And not conclude [with an additional closing Benediction].”

Rabbi Akiva says: [One should read] also Our God and the God of our forefathers shall bring us to the coming High Holidays in peace, to celebrate the building of the world, eat from the Paschal offerings and the sacrifices whose blood shall festoon the wall of Your altar to [Your] contentment, and we shall thank You for our redemption. Blessed be God the redeemer of Israel.”

Rabbi Akiva's Redemptive Benediction is clear: it pertains to future salvation. But what is the meaning of Rabbi Tarfon's benediction? He trenchantly insists on keeping us in the present moment: “Who has redeemed us ... and brought us to this night.” And if this is not sufficiently clear, the Mishnah explicitly adds, “And not conclude,” that is, nothing is to be added here. Why is that? Rabbi Tarfon appears to think that Seder Night does not require future anticipation, but the opposite: If we are celebrating liberty, this means that future redemptive expectations are meaningless; we are redeemed already and this is precisely what we are celebrating! This is the meaning of the Haggadah's stipulation that, “One must consider oneself as having come out of Egypt.”

This did not help Rabbi Tarfon, though. The Passover Haggadah combines the two versions together, opening with redemption in Egypt and moving on to future redemption. Hence, the subversive aspect of “and brought us to this night” in the benediction's ending – dissolves.

Yet, Rabbi Tarfon's redemptive benediction did not quite disappear altogether, as Seder Night proceedings actually support his view: a common meal, a sumptuous banquet, excess, duplication (four cups of wine, dipping fingers twice) – set up the event as a nocturnal meal of liberated celebrants. It is a night that follows the protocol of a Roman symposium in which everyone, rich or poor, sits back, drinks and eats to his or her heart's content.

Two different interpretations of the Festival of Freedom compete one against the other on this evening. One meaning is messianic, anticipating redemption that is yet to come, following the Gemara: “In the month of Nissan they were redeemed and in the month of Nissan they are destined to be redeemed” (BT, Rosh Hashanah 11b). Whereas the other meaning is based on an alternative redemptive perception, expecting redemption here and now, through our own actions. It is a redemption that is not based on future anticipation, but rather on practices performed in the present. It is a quotidian redemption that takes place within the world rather than outside of it. Do not say the day will come – make the day come to us!

מגביהים את הכוס עד גאל ישראל.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר גאלנו וגאל את אבותינו
ממצרים, והגיענו ללילה הזה לאכל בו מצה ומרור. כן יי אלהינו
ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים
לקראתנו לשלום, שמחים בבנין עירך וששים בעבודתך. ונאכל
שם מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר מזבחך לרצון,
ונודה לך שיר חדש על גאלתנו ועל פדות נפשנו. ברוך אתה יי גאל
ישראל.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן.
שותין את הכוס בהסבת שמאל.

רחץ

נוטלים את הידים ומברכים

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על
נטילת ידים.

מוציא מצה

יקחו המצות בסדר שהניחו, הפרוסה בין שתי השלמות, ויאחזו שלושתן ביד
לברכת "המוציא". אחר כך יבצעו כזית מן העליונה השלמה וכזית שני מן
הפרוסה ויטבלום במלח, ויאכלו בהסבה.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם המוציא לחם מן הארץ.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על
אכילת מצה.

מרור

פל אחד מהמסבים לוקח כזית מרור ומטבלו בחרוסת, חוזר ומנער החרוסת,
מברך ואוכל בלי הסבה.

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו על
אכילת מרור.

כּוֹרֵךְ

כָּל אֶחָד מֵהַמְסַבִּים לוֹקַח כְּזִית מִן הַמִּצָּה הַשְּׁלִישִׁית עִם כְּזִית מְרוֹר וְכוֹרֵכֶם יַחַד, אוֹכְלִים בְּהִסְבָּה וּבְלֵי בְרָכָה. לְפָנַי אֲכָלוּ אוֹמֵר.

זְכוֹר לְמַקְדָּשׁ כְּהִלָּל. כֵּן עָשָׂה הַלֵּל בְּזִמְן שִׁבִּית הַמַּקְדָּשׁ הָיָה קָיִים: הָיָה כּוֹרֵךְ מִצָּה וּמְרוֹר וְאוֹכֵל בְּיַחַד, לְקָיִים מֵה שֶׁנֶּאֱמַר: עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים יֵאכְלֶהוּ.

שְׁלַחַן עוֹרֵךְ

אוֹכְלִים וְשׁוֹתִים הַסְּעוּדָה הָעֵרוּכָה וְנוֹהֲגִים לֵאכּוֹל תַּחִּילָה בִּיצִים מְבוֹשָׁלוֹת.

צְפוּן

אַחַר גִּמְרַת הַסְּעוּדָה לוֹקַח כָּל אֶחָד מֵהַמְסוּבִים כְּזִית מִהַמִּצָּה שֶׁהִיתָה צְפוּנָה לְאַפִּיקוֹמֵן וְאוֹכְלוֹת מִמֶּנָּה כְּזִית בַּהֲסָבָה. וְצָרִיךְ לֵאכּוֹל קוֹדֵם חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

בְּרָךְ

מוֹזְגִין כּוֹס שְׁלִישִׁית וּמְבָרְכִין בְּרֶפֶת הַמְּזוּן.

שִׁיר הַמַּעֲלוֹת: בְּשׁוּב יי אֶת שִׁיבַת צִיּוֹן הֵינֵנו כְּחֻלְמִים. אֲזַי יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וְלִשׁוֹנֵנו רִנָּה. אֲזַי יֵאמְרוּ בְּגוֹיִם: הֲגִדִּיל יי לַעֲשׂוֹת עִם אֱלֹהֵי. הֲגִדִּיל יי לַעֲשׂוֹת עִמָּנוּ, הֵינֵנו שְׂמֵחִים. שׁוּבָה יי אֶת שְׁבִיתֵנוּ כְּאַפִּיקִים בְּנֶגֶב. הֲזַרְעִים בְּדַמְעָה, בְּרִנָּה יִקְצְרוּ. הָלוֹךְ יֵלֵךְ וּבִכָּה נִשְׂאָ מִשֶּׁף הַזֶּרַע, בֹּא יבֹא בְּרִנָּה נִשְׂאָ אֲלֻמֹּתָיו.

רְבוּתִי, נְבָרְךְ

הַמְסַבִּים עוֹנִים:

יְהִי שֵׁם יי מְבָרְךְ מִעַתָּה וְעַד עוֹלָם.

הַמְּזִמֵּן אוֹמֵר

בְּרִשׁוֹת מְרִנָּן וְרִבְנָן וְרְבוּתִי, נְבָרְךְ [אֱלֹהֵינוּ] שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ.

הַמְסַבִּים עוֹנִים:

בְּרוּךְ [אֱלֹהֵינוּ] שְׂאֲכָלְנוּ מִשְׁלוֹ וּבִטְוֵבוֹ חֵינֵנוּ.

הַמְּזִמֵּן חוֹזֵר וְאוֹמֵר

ברוך [אלהינו] שאכלנו משלו ובטובו חיינו.

כלם אומרים:

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם הזן את העולם כלו בטובו בחן
בחסד וברחמים הוא נותן לחם לכל בשר כי לעולם חסדו. ובטובו
הגדול תמיד לא חסר לנו, ואל יחסר לנו מזון לעולם ועד. בעבור
שמו הגדול, כי הוא אל זן ומפרנס לכל ומטיב לכל, ומכין מזון לכל
בריותיו אשר ברא.
ברוך אתה יי הזן את הכל.

נודה לך יי אלהינו על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה
ורחבה ועל שהוצאתנו יי אלהינו מארץ מצרים, ופדיתנו מבית
עבדים, ועל בריתך שחתמת בבשרנו, ועל תורתך שלמדתנו, ועל
חקיך שהודעתנו, ועל חיים חן וחסד שחוננתנו, ועל אכילת מזון
שאתה זן ומפרנס אותנו תמיד, בכל יום ובכל עת ובכל שעה:

ועל הכל יי אלהינו אנחנו מודים לך ומברכים אותך, יתברך שמך
בפי כל חי תמיד לעולם ועד: כפתוב, ואכלת ושבעת וברכת את
יי אלהיך על הארץ הטובה אשר נתן לך. ברוך אתה יי על הארץ
ועל המזון:

רחם נא יי אלהינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון
משכן כבודך ועל מלכות בית דוד משיחך ועל הבית הגדול
והקדוש שנקרא שמך עליו: אלהינו אבינו, רענו זוגנו פרנסנו
וכלכלנו והרויחנו, והרוח לנו יי אלהינו מהרה מכל צרותינו.
ונא אל תצריכנו יי אלהינו, לא לידי מתנת בשר ודם ולא לידי
הלואתם, כי אם לידך המלאה הפתוחה הקדושה והרחבה, שלא
נבוש ולא נכלם לעולם ועד.

בשבת מוסיפין:

רצה והחליצנו יי אלהינו במצותיך ובמצות יום השביעי השבת
הגדול והקדוש הזה. כי יום זה גדול וקדוש הוא לפניך לשבת בו
ולנוח בו באהבה כמצות רצונך.
וברצונך הניח לנו יי אלהינו שלא תהא צרה ויגון ואנחה ביום
מנוחתנו. והראנו יי אלהינו בנחמת ציון עירך ובבנין ירושלים
עיר קדשך כי אתה הוא בעל הישועות ובעל הנחמות.

אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, יַעֲלֶה וְיָבֵא וְיַגִּיעַ וְיִרְאֶה וְיִרְצֶה וְיִשְׁמַע
וְיִפְקֹד וְיִזְכֹּר זְכוֹרֵנוּ וּפְקֻדוֹתֵנוּ, וְזָכְרוֹן אֲבוֹתֵינוּ, וְזָכְרוֹן מְשִׁיחַ
בֶּן דָּוִד עַבְדְּךָ, וְזָכְרוֹן יְרוּשָׁלַיִם עִיר קְדְשְׁךָ, וְזָכְרוֹן כָּל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל לְפָנֶיךָ, לְפִלִיטָה לְטוֹבָה לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים, לְחַיִּים
וּלְשָׁלוֹם בְּיוֹם חַג הַמִּצּוֹת הַזֶּה זְכוֹרֵנוּ יי אֱלֹהֵינוּ בּוֹ לְטוֹבָה וּפְקֻדָּנוּ
בוֹ לְבָרָכָה וְהוֹשִׁיעֵנוּ בּוֹ לְחַיִּים. וּבְדָבָר יִשׁוּעָה וְרַחֲמִים חוּס וְחַנּוּן
וְרַחֵם עָלֵינוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, כִּי אֵלֶיךָ עֵינֵינוּ, כִּי אֵל מֶלֶךְ חַנּוּן וְרַחוּם
אַתָּה.

וּבְנֵה יְרוּשָׁלַיִם עִיר הַקֹּדֶשׁ בְּמַהֲרָה בְּיָמֵינוּ. בְּרוּךְ אַתָּה יי בּוֹנֵה
בְּרַחֲמֵי יְרוּשָׁלַיִם. אָמֵן.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, הָאֵל אָבִינוּ מְלַכְנוּ אֲדִירֵנוּ בּוֹרְאֵנוּ
גָּאֻלְנוּ יוֹצְרֵנוּ קְדוֹשֵׁנוּ קְדוּשׁ יַעֲקֹב רוֹעֵנוּ רוֹעֵה יִשְׂרָאֵל הַמֶּלֶךְ הַטוֹב
וְהַמְּטִיב לְכָל שֶׁבְכָל יוֹם וְיוֹם הוּא הַטֵּיב, הוּא מְטִיב, הוּא יִיטִיב
לָנוּ. הוּא גְּמָלְנוּ הוּא גּוֹמְלָנוּ הוּא יְגַמְלָנוּ לְעַד, לְחַן וּלְחֶסֶד וּלְרַחֲמִים
וְלָרוּחַ הַצֶּלֶה וְהַצֹּלָחָה, בְּרָכָה וְיִשׁוּעָה נְחֻמָּה פְּרֻנְסָה וְכִלְכָּלָה
וְרַחֲמִים וְחַיִּים וְשָׁלוֹם וְכָל טוֹב, וּמְכַל טוֹב לְעוֹלָם עַל יַחְסָרֵנוּ.

הַרְחֵמֵן הוּא יְמַלּוֹךְ עָלֵינוּ לְעוֹלָם וָעֶד.

הַרְחֵמֵן הוּא יִתְבַּרְךָ בְּשִׁמְיִם וּבְאָרֶץ.

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁתַּבַּח לְדוֹר דּוֹרִים, וְיִתְפָּאֵר בָּנוּ לְעַד וּלְנִצְח וּנְצַחִים,
וְיִתְהַדָּר בָּנוּ לְעַד וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

הַרְחֵמֵן הוּא יְפָרְנִסְנוּ בְּכָבוֹד.

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁבּוֹר עָלֵנוּ מֵעַל צְוָאֲרֵנוּ, וְהוּא יוֹלִיכֵנוּ קוֹמְמִיּוֹת
לְאַרְצֵנוּ.

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ בְּרָכָה מְרַבָּה בְּבֵית הַזֶּה, וְעַל שְׁלַחַן זֶה
שְׂאֵכְלָנוּ עָלֵינוּ.

הַרְחֵמֵן הוּא יִשְׁלַח לָנוּ אֶת אֱלֹהֵינוּ הַנְּבִיא זְכוֹר לְטוֹב, וְיִבְשֹׁר לָנוּ
בְּשׂוֹרוֹת טוֹבוֹת יִשׁוּעוֹת וְנְחֻמוֹת.

הַרְחֵמֵן הוּא יְבַרְךָ אֶת (אָבִי מוֹרִי) בְּעַל הַבַּיִת הַזֶּה. וְאֶת (אִמִּי
מוֹרְתִי) בְּעַלֵּת הַבַּיִת הַזֶּה, אוֹתָם וְאֶת בֵּיתָם וְאֶת זְרַעָם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר
לָהֶם. אוֹתָנוּ וְאֶת כָּל אֲשֶׁר לָנוּ, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּרַכְנוּ אֲבוֹתֵינוּ אֲבָרְהָם

יִצְחָק וַיַּעֲקֹב בְּכָל מִכַּל כָּל, כִּן יִבְרָךְ אוֹתָנוּ כְּלָנוּ יַחַד בְּבִרְכָה שְׁלָמָה,
וְנֹאמֶר, אָמֵן.

בְּמָרוֹם יִלְמְדוּ עָלֵיהֶם וְעָלֵינוּ זְכוֹת שְׁתֵּהא לְמִשְׁמֶרֶת שְׁלוֹם. וְנִשְׂא
בְּרָכָה מֵאֵת יי, וְצִדְקָה מֵאֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל, וְנִמְצָא חֵן וְשִׁכָּל טוֹב בְּעֵינֵי
אֱלֹהִים וְאָדָם.

בְּשַׁבָּת: הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילָנוּ יוֹם שְׁכָלוֹ שַׁבָּת וּמְנוּחָה לְחַיֵּי
הָעוֹלָמִים.

הַרְחֵמֵן הוּא יִנְחִילָנוּ יוֹם שְׁכָלוֹ טוֹב. (יוֹם שְׁכָלוֹ אָרוֹךְ. יוֹם שְׁצַדִּיקִים
יוֹשְׁבִים וְעִטְרוֹתֵיהֶם בְּרָאשֵׁיהֶם וְנִהְיִים מְזִיו הַשְּׂכִינָה וַיְהִי חֶלְקֵינוּ
עִמָּהֶם).

הַרְחֵמֵן הוּא יִזְכְּנוּ לִימּוֹת הַמְּשִׁיחַ וְלְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא.

מְגִדוֹל יִשׁוּעוֹת מְלָכוֹ וְעֵשָׂה חֶסֶד לְמִשִּׁיחוֹ לְדוֹד וְלִזְרָעוֹ
עַד עוֹלָם. עֵשָׂה שְׁלוֹם בְּמָרוֹמָיו, הוּא יַעֲשֶׂה שְׁלוֹם עָלֵינוּ
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל וְאִמְרוּ, אָמֵן.

יִרְאוּ אֶת יי קֹדְשׁוֹ, כִּי אֵין מַחְסוֹר לִירְאָיו. כְּפִירִים רָשׁוּ וְרַעְבּוּ,
וְדָרְשֵׁי יי לֹא יִחְסְרוּ כָּל טוֹב. הוֹדוּ לֵי יי כִּי טוֹב כִּי לְעוֹלָם חֶסֶדוֹ.
פּוֹתַח אֶת יָדָהּ, וּמִשְׁבִּיעַ לְכָל חַי רְצוֹן.
בְּרוּךְ הַגִּבּוֹר אֲשֶׁר יִבְטַח בֵּי, וְהָיָה יי מְבֹטָחוֹ. נַעַר הָיִיתִי גַם זָקֵנְתִי,
וְלֹא רָאִיתִי צַדִּיק נֶעְזֵב, וְזָרְעוֹ מְבַקֵּשׁ לֶחֶם. יי עֵז לְעַמּוֹ יִתֵּן, יי יִבְרָךְ
אֶת עַמּוֹ בְּשְׁלוֹם.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

שׁוֹתִין כּוֹס שְׁלִישִׁית בְּהַסְבַּת שְׁמַאל.

שִׁפְךָ חֲמַתְךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלְכוֹת אֲשֶׁר בְּשִׁמְךָ
לֹא קָרְאוּ. כִּי אֶכְלֵךְ אֶת יַעֲקֹב וְאֶת גְּוֵהוּ הַשָּׁמוּ. שִׁפְךָ עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ
וְחֲרוֹן אַפֶּךָ יִשְׁיִגֵם. תִּרְדֹּף בְּאֵף וְתִשְׁמִידֵם מִתַּחַת שָׁמַי יי.

Occyupation is Our Freedom

By Ilana Bernstein

Translated by Orr Scharf

The Occyupation is jailed in the house's basement. A basement swirling with voices. It's nothing, says dad. The wind is rattling the windows. In the morning, us girls pick up the shards of windowpane. Shards red as the blood of the Plague of Egypt. The walls were shot at, we say. It's nothing, says dad. It's the kids, they played with firecrackers. They are the ones crying now. Daddy's watching over you. You are alive and well. Today we were forbidden from playing in the yard. Holes are being dug. It's dangerous.

From time to time we descend to the dark basement to feed the Shackle People. To give them water. So they don't die on us in the basement. Rifles on our shoulders. We are alert. Then we let them loose in the yard to exercise a little. It's for our sake. By the day's end quiet fills the house. The Occyupation is calm. Dad is elated. And so are we.

Months go by. Years. The Occyupation roars like a tired lion. We are tired too. The eyes won't see. The ears won't hear. One must keep watch. The house is ours. The yard is ours. Even the sky is ours. We were born to be free, says dad. Our entire life is still ahead of us.

One morning the Occyupation whelps a little cub. Occyoushame, we named it. And we pat the cub. Beware, says dad. This cub is not as cute as it seems. And now we are missing two fingers. I told you, says dad. Occyoushame doesn't understand our language. Occyoushame is bloodthirsty. We are thirsty too. Water does not slake our thirst as it used to.

Passover Eve. The ancient Egyptians released dad's forefathers. From slavery to freedom. From grief to joy. We should say thanks to the good God up above, and eat matza. Dad seals the basement's top window. Dad seals the basement door. We don't want surprises during the holiday. Wooden planks for a window. A concrete wall for a door.

The table is set. The throats are parched. We used to be slaves, now we are free. We used to be slaves, now we are free. Our ears are buzzing, but we only think they are, says dad. The people in the basement are calling for help. Their nails are scraping the concrete wall. It's the stray dogs, says dad. The food gets stuck in our throats. We are all excited, says dad. This holiday we will finally have peace and quiet. The Occyupation is our freedom.

At midnight, when Elijah and dad's friends knock at the door, we are sleepy. The party is over, they say.

אין כיבוש /
ללא התנגדות

מסתכלים לכיבוש בעיניים
ننظر الاحتلال في عينيه
LOOKING THE OCCUPATION IN THE EYE

הלל

לא לנו, יי, לא לנו, כי לשמך תן כבוד, על חסדך, על אמתך. למה
לאמר הגוים: איה נא אלהיהם? ואלהינו בשמים, כל אשר חפץ
עשה. עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם. פה להם ולא ידברו,
עינים להם ולא יראו. אזנים להם ולא ישמעו, אף להם ולא יריחו.
ידיהם ולא ימישון, רגליהם ולא יהלכו, לא יהגו בגרונם. כמוהם
יהיו עשיהם, כל אשר בטח בהם. ישראל בטח ביהוה, עזרם
ומגנם הוא. בית אהרן בטחו ביהוה, עזרם ומגנם הוא. יראי יי
בטחו ביי, עזרם ומגנם הוא.

יי זכרנו יברך. יברך את בית ישראל, יברך את בית אהרן, יברך
יראי יי, הקטנים עם הגדלים. יסף יי עליכם, עליכם ועל בניכם.
ברוכים אתם ליי, עשה שמים וארץ. השמים שמים ליי והארץ נתן
לבני אדם. לא המתים יהללוהו ולא כל ירדי דומה. ואנחנו נברך
יה מעתה ועד עולם. הללויה.

אהבתי כי ישמע יי את קולי, תחנוני. כי הטה אזנו לי ובימי אקרא.
אפפוני חבלי מות ומצרי שאול מצאוני, צרה ויגון אמצא. ובשם
יי אקרא: אנא יי מלטה נפשי! חנון יי וצדיק, ואלהינו מרחם. שמר
פתאים יי, דלתי ולי יהושיע. שובי נפשי למנוחתי, כי יי גמל
עליכי. כי חלצת נפשי ממות, את עיני מן דמעה, את רגלי מדחי.
אתהלך לפני יי בארצות החיים. האמנתי כי אדבר, אני עניתי
מאד. אני אמרתי בחפזי: כל האדם כזב.

מה אשיב ליי כל תגמולוהי עלי. כוס ישועות אשא ובשם יי
אקרא. נדרי ליי אשלם נגדה נא לכל עמו. יקר בעיני יי המותה
לחסידי. אנא יי כי אני עבדך, אני עבדך בן אמתך, פתחת
למוסרי. לה אזבח זבח תודה ובשם יי אקרא. נדרי ליי אשלם נגדה
נא לכל עמו. בחצרות בית יי, בתוככי ירושלים. הללויה.

הָלְלוּ אֶת יי כָּל גּוֹיִם, שִׁבְחוּהוּ כָּל הָאֲמִיּוֹת. כִּי גִבּוֹר עָלֵינוּ חֲסִדּוֹ,
וְאַמֶּת יי לְעוֹלָם. הָלְלוּהָ.

הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמֶר נָא יִשְׂרָאֵל	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמְרוּ נָא בֵּית אֱהָרֹן	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.
יֹאמְרוּ נָא יִרְאֵי יי	כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.

מִן הַמִּצַּר קָרָאתִי יְהוָה, עֲנֵנִי בְמִרְחֵב יְהוָה. יי לִי, לֹא אִירָא - מַה יַּעֲשֶׂה
לִי אָדָם. יי לִי בְעֲזָרִי וְאֲנִי אֲרֹאֶה בְשִׁנְאֵי. טוֹב לְחַסוֹת בְּיַי מִבְּטַח
בְּאָדָם. טוֹב לְחַסוֹת בְּיַי מִבְּטַח בְּנְדִיבִים. כָּל גּוֹיִם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יי
כִּי אֲמִילָם. סָבְבוּנִי גַם סָבְבוּנִי, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילָם. סָבְבוּנִי כְּדַבְרֵי
דַּעֲכוּ כְּאֵשׁ קוֹצִים, בְּשֵׁם יי כִּי אֲמִילָם. דָּחָה דְחִיתַנִּי לְנֶפֶל, וַיִּי
עֲזָרֵנִי. עֲזֵי וְזַמְרַת יְהוָה וַיְהִי לִי לִישׁוּעָה. קוֹל רִנָּה וִישׁוּעָה בְּאֶהְלִי
צְדִיקִים: יָמִין יי עֲשֶׂה חֵיל, יָמִין יי רוֹמְמָה, יָמִין יי עֲשֶׂה חֵיל.
לֹא אָמוֹת כִּי אַחֲיָה, וְאֶסְפֹּר מַעֲשֵׂי יְהוָה. יִסֹּר יִסְרֵנִי יְהוָה, וְלִמּוֹת לֹא
נִתְּנָנִי. פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק, אֲבֹא בָם, אוֹדֶה יְהוָה. זֶה הַשַּׁעַר לַיי,
צְדִיקִים יָבֹאוּ בוֹ.

אוֹדֶה כִּי עֲנִיתַנִּי וַתְּהִי לִי לִישׁוּעָה. אוֹדֶה כִּי עֲנִיתַנִּי וַתְּהִי לִי
לִישׁוּעָה. אֲבֹן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. אֲבֹן מַאֲסוֹ הַבּוֹנִים
הִיְתָה לְרֹאשׁ פְּנֵה. מֵאֵת יי הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ. מֵאֵת יי
הִיְתָה זֹאת הִיא נִפְלְאוֹת בְּעֵינֵינוּ.

אָנָּה יי, הוֹשִׁיעָה נָא.

אָנָּה יי, הוֹשִׁיעָה נָא.

אָנָּה יי, הַצְּלִיחָה נָא.

אָנָּה יי, הַצְּלִיחָה נָא.

בְּרוּךְ הֵבֵא בְשֵׁם יי, בְּרִכְנוּכֶם מִבֵּית יי. בְּרוּךְ הֵבֵא בְשֵׁם יי,
בְּרִכְנוּכֶם מִבֵּית יי. אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ. אֶסְרוּ חַג בְּעֵבְתֵיכֶם עַד קִרְנוֹת
הַמִּזְבֵּחַ. אֵל יי וַיֵּאָר לָנוּ. אֶסְרוּ חַג בְּעֵבְתֵיכֶם עַד קִרְנוֹת הַמִּזְבֵּחַ.
אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדֶה, אֵלֵהִי - אַרְוִמְמֶךָ. אֵלֵי אַתָּה וְאוֹדֶה, אֵלֵהִי -
אַרְוִמְמֶךָ. הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ. הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב, כִּי
לְעוֹלָם חֲסִדּוֹ.

יְהַלְלוּהָ יי אֱלֹהֵינוּ כָּל מַעֲשֵׂיהָ, וְחַסְדֵיהָ צְדִיקִים עוֹשֵׂי רְצוֹנָהּ,
וְכָל עַמָּה בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרָנָה יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבְּחוּ וַיִּפְאָרוּ, וַיְרוֹמְמוּ
וַיַּעֲרִיצוּ, וַיִּקְדְּשׁוּ וַיְמַלִּיכוּ אֶת שְׁמֶהּ, מִלְּפָנֶיךָ. כִּי לָךְ טוֹב לְהוֹדוֹת
וּלְשַׁמְּחָה נָאָה לְזַמֵּר, כִּי מַעֲוֹלָם וְעַד עוֹלָם אֶתְּהָ אֵל.

הוֹדוּ לַיי כִּי טוֹב	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
הוֹדוּ יְאֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
הוֹדוּ לְאֲדֹנֵי הָאֲדָנִים	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לַעֲשֵׂה נִפְלְאוֹת גְּדֹלוֹת לְבָדוֹ	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לַעֲשֵׂה הַשְּׁמַיִם בְּתַבּוּנָה	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לְרוֹקַע הָאָרֶץ עַל הַמַּיִם	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לַעֲשֵׂה אוֹרִים גְּדֹלִים	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
אֶת הַשֶּׁמֶשׁ לְמַמְשָׁלֶת בְּיוֹם	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
אֶת הַיָּרֵחַ וְכוֹכָבִים לְמַמְשָׁלוֹת בְּלַיְלָה	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לְמַכַּה מִצְרַיִם בְּבַכּוֹרֵיהֶם	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
וַיּוֹצֵא יִשְׂרָאֵל מִתּוֹכָם	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
בְּיַד חֲזָקָה וּבְזִרְעוֹ נְטוּיָה	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לְגַזֵּר יַם סוּף לְגַזְרִים	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
וְהַעֲבִיר יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
וַנַּעַר פְּרַעֲוִה וְחִילוֹ בַיָּם סוּף	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לְמוֹלִיף עַמּוֹ בַּמִּדְבָּר	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לְמַכַּה מְלָכִים גְּדֹלִים	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
וַיְהַרְגַם מְלָכִים אֲדִירִים	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
לְסִיחּוֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
וּלְעוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
וְנָתַן אֶרֶץ לְנַחְלָה	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
נַחְלָה לְיִשְׂרָאֵל עֲבָדוֹ	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
שֶׁבִשְׁפָלְנוּ זָכַר לָנוּ	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
וַיִּפְרֹקֵנוּ מִצְרַיִנוּ	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
נָתַן לָחֶם לְכָל בָּשָׂר	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.
הוֹדוּ לְאֵל הַשְּׁמַיִם	כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד.

נְשַׁמַּח כָּל חַי תְּבַרַךְ אֶת שְׁמֶהּ, יי אֱלֹהֵינוּ, וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר תִּפְאָר

וּתְרוּמָם זְכוּרָה, מְלַכְנֵנוּ, תְּמִיד. מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם אַתָּה אֵל,
וּמְבַלְעָדֶיךָ אֵין לָנוּ מֶלֶךְ גּוֹאֵל וּמוֹשִׁיעַ, פּוֹדֶה וּמַצִּיל וּמַפְרֵנֵם
וּמְרַחֵם בְּכָל עֵת צָרָה וְצוּקָה. אֵין לָנוּ מֶלֶךְ אֲלֵא אַתָּה. אֱלֹהֵי
הָרַאשׁוֹנִים וְהָאַחֲרוֹנִים, אֱלֹהֵי כָל בְּרִיּוֹת, אָדוֹן כָּל תּוֹלְדוֹת,
הַמְהַלֵּל בְּרַב הַתְּשׁוּבָחוֹת, הַמְנַהֵג עוֹלָמוֹ בְּחֶסֶד וּבְרִיּוֹתָיו בְּרַחֲמִים.
וַיִּי לֹא יָנוּם וְלֹא יִישָׁן - הַמְעוֹרֵר יְשָׁנִים וְהַמְקִיץ נֹרְדָמִים, וְהַמְשִׁיחַ
אֱלֹמִים וְהַמְתִּיר אֲסוּרִים וְהַסּוֹמֵךְ נוֹפְלִים וְהַזּוֹקֵף כְּפוּפִים. לְךָ
לְבַדְּךָ אֲנַחְנוּ מוֹדִים.

אֵלֹהֵינוּ מְלֵא שִׁירָה כִּפִּים, וְלִשׁוֹנֵנוּ רֵנָה כְּהַמּוֹן גְּלִיו, וְשִׁפְתוֹתֵינוּ
שׁוֹבַח כְּמִרְחָבֵי רְקִיעַ, וְעֵינֵינוּ מְאִירוֹת כְּשֶׁמֶשׁ וְכִכְרֵחַ, וַיְדִינֵנוּ
פְּרוֹשׁוֹת כְּנִשְׂרֵי שָׁמַיִם, וְרַגְלֵינוּ קְלוֹת כְּאֵילוֹת - אֵין אֲנַחְנוּ
מִסְפִּיקִים לְהוֹדוֹת לְךָ, יֵי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, וְלְבָרְךָ, אֵת
שְׁמֶךָ עַל אַחַת, מֵאֲלֶיךָ, אֲלֶפֶי אֲלֶפִים וְרַבֵּי רַבּוֹת פְּעָמִים, הַטּוֹבוֹת
שֶׁעָשִׂיתָ עִם אֲבוֹתֵינוּ וְעִמָּנוּ. מִמְצָרִים גָּאֵלְתָּנוּ, יֵי אֱלֹהֵינוּ, וּמִבֵּית
עַבְדִּים פְּדִיתָנוּ, בְּרַעַב זָנַתָּנוּ וּבְשֶׁבַע כְּלַפְלַתָּנוּ, מִחֶרֶב הִצַּלְתָּנוּ
וּמִדָּבָר מְלַטְתָּנוּ, וּמִחֲלָיִם רָעִים וּנְאֻמָּנִים דָּלִיתָנוּ. עַד הִנֵּה עֲזָרוֹנוּ
רַחֲמֶיךָ וְלֹא עֲזָבוֹנוּ חֶסְדֶיךָ, וְאֵל תִּטְשֵׁנוּ, יֵי אֱלֹהֵינוּ, לְנִצָּחַ. עַל
כֵּן אֲבָרִים שֶׁפִּלְגַת בָּנוּ וְרוּחַ וּנְשָׁמָה שֶׁנִּפְחַת בְּאִפֵּינוּ וְלִשׁוֹן אֲשֶׁר
שָׁמַת בְּפִינוּ - הֵן הֵם יוֹדוּ וַיְבָרְכוּ וַיִּשְׁבַּחוּ וַיִּפְאָרוּ וַיְרַחֲמוּ וַיַּעֲרִיצוּ
וַיִּקְדִּישׁוּ וַיִּמְלִיכוּ אֵת שְׁמֶךָ מְלַכְנֵנוּ. כִּי כָל פֶּה לְךָ יוֹדֶה, וְכָל לִשׁוֹן לְךָ
תִּשְׁבַּע, וְכָל בֶּרֶךְ לְךָ תִּכְרַע, וְכָל קוֹמָה לְפָנֶיךָ תִּשְׁתַּחֲוֶה, וְכָל לְבָבוֹת
יִירְאוּךָ, וְכָל קָרֵב וּכְלִיּוֹת יִזְמְרוּ לְשִׁמְךָ, כַּדָּבָר שֶׁכָּתוּב, כָּל עֲצָמֹתַי
תֹּאמְרָנָה: יֵי, מִי כְמוֹךָ מַצִּיל עֲנִי מִחֶזֶק מִמֶּנּוּ וְעֲנִי וְאֲבִיוֹן מִגְּזֵלוֹ. מִי
יִדְמָה לְךָ וּמִי יִשׁוּהַ לְךָ וּמִי יַעֲרֶךְ לְךָ הָאֵל הַגָּדוֹל, הַגְּבוּר וְהַנּוֹרָא, אֵל
עֲלִיוֹן, קִנְיָ שָׁמַיִם וָאָרֶץ. נְהַלְלֶךָ וּנְשַׁבַּחְךָ וּנְפָאֲרֶךָ וּנְבָרְךָ אֵת שֵׁם
קִדְשֶׁךָ, כְּאִמּוֹר: לְדוֹד, בְּרַכֵּי נַפְשִׁי אֵת יֵי וְכָל קָרֵבִי אֵת שֵׁם קִדְשׁוֹ.

הָאֵל בְּתַעֲצֻמוֹת עֵזָךָ, הַגָּדוֹל בְּכַבוֹד שְׁמֶךָ, הַגְּבוּר לְנִצָּחַ וְהַנּוֹרָא
בְּנוֹרְאוֹתֶיךָ, הַמְּלֶכֶת הַיּוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא רֵם וְנִשְׂא. שׁוּכֵן עַד מְרוֹם
וְקָדוֹשׁ שְׁמוֹ. וְכָתוּב: רֵנֵנוּ צְדִיקִים בִּיהוָה, לְיִשְׂרָאֵל נְאֻהַ תְּהִלָּה.

הבטחתי להורי
לשמור על המדינה

בְּפִי יִשְׂרָאֵל תִּתְהַלֵּל,
וּבְדַבְרֵי צְדִיקִים תִּתְבָּרַךְ,
וּבְלִשׁוֹן חֲסִידִים תִּתְרוֹמַם,
וּבְקֶרֶב קְדוֹשִׁים תִּתְקַדָּשׁ.

וּבְמִקְהֵלוֹת רַבּוֹת עִמָּךְ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּרִנָּה יִתְפָּאֵר שְׁמֶךָ, מְלִכְנוּ,
בְּכָל דּוֹר וָדוֹר, שְׂכָן חוֹבֵת כָּל הַיְצוּרִים לְפָנֶיךָ, יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתֵינוּ, לְהוֹדוֹת לְהִלָּל לְשַׁבַּח, לְפָאֵר לְרוֹמַם לְהַדִּיר לְבָרֵךְ, לְעֵלָּה
וּלְקַלֵּס עַל כָּל דְּבָרֵי שִׁירוֹת וְתַשְׁבָּחוֹת דָּוִד בֶּן יִשִׁי עַבְדְּךָ, מְשִׁיחֶךָ.

יִשְׁתַּבַּח שְׁמֶךָ לְעַד מְלִכְנוּ, הָאֵל הַמֶּלֶךְ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּשָׂמִים
וּבְאַרְצֶךָ, כִּי לָךְ נָאָה, יי אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, שִׁיר וְשִׁבְחָה, הִלָּל
וְזִמְרָה, עֵז וּמְמִשְׁלָה, נְצַח, גְּדֻלָּה וּגְבוּרָה, תְּהִלָּה וְתַפְאֵרֶת, קְדֻשָּׁה
וּמְלֻכוֹת, בְּרֻכּוֹת וְהוֹדָאוֹת מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. בְּרוּךְ אַתָּה יי, אֵל מֶלֶךְ
גָּדוֹל בְּתַשְׁבָּחוֹת, אֵל הַהוֹדָאוֹת, אֲדוֹן הַנִּפְלְאוֹת, הַבוֹחֵר בְּשִׁירֵי
זִמְרָה, מֶלֶךְ אֵל חַי הָעוֹלָמִים.

הַנְּנִי מוֹכֵן וּמְזַמֵּן לְקִים מְצוֹת כּוֹס רְבִיעֵי שֶׁהוּא כֹנֵן בְּשׁוֹרֵת
הַיְשׁוּעָה, שֶׁאָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל וּלְקַחְתִּי אֶתְכֶם לִי
לְעַם וְהִיִּיתִי לְכֶם לְאֱלֹהִים.

בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם בּוֹרֵא פְּרֵי הַגֶּפֶן.

וְשׁוֹתִין בְּהַסִּיבַת שְׂמַאל

ברוך אתה יי אלהינו מלך העולם, על הגפן ועל פרי הגפן, על תנובת השדה ועל ארץ חמדה טובה ורחבה שרצית והנחלת לאבותינו לאכל מפריה ולשבע מטובה רחם נא ד' אלקינו על ישראל עמך ועל ירושלים עירך ועל ציון משכן כבודך ועל מזבחך ועל היכלך ובנה ירושלים עיר הקדש במהרה בימינו והעלנו לתוכה ושמחנו בבנינה ונאכל מפריה ונשבע מטובה ונברך עליה בקדשה ובטהרה בשבת: ורצה והחליצנו ביום השבת הזה ושמחנו ביום חג המצות הזה, כי אתה ד' טוב ומטיב לכל ונודה לך על הארץ ועל פרי הגפן. ברוך אתה ד' על הגפן ועל פרי הגפן.

נרצה

חסל סדור פסח כהלכתו, ככל משפטו וחקתו.
כאשר זכינו לסדר אותו, כן נזכה לעשותו.
זה שזכך מעונה, קומם קהל עדת מי מנה.
בקרוב נהל נטעי כנה, פדוים לציון ברנה.

לשנה הבאה בירושלים.

בארץ ישראל אומרים:

לשנה הבאה בירושלים הבנויה.

קבאים
אל תחרו בו
בית שלישי

כי לו נאָה, כי לו יאָה.

אָדיר בַּמְלוּכָה, בַּחוּר כֶּהֱלָכָה, גְּדוּדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

דָּגוּל בַּמְלוּכָה, הַדּוּר כֶּהֱלָכָה, וְתִיקוּ יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

זַפְּאֵי בַּמְלוּכָה, חֶסֶן כֶּהֱלָכָה, טַפְסָרָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

יַחִיד בַּמְלוּכָה, כַּבִּיר כֶּהֱלָכָה, לְמוֹדָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

מוֹשֵׁל בַּמְלוּכָה, נוֹרָא כֶּהֱלָכָה, סְבִיבָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

עֲנִיו בַּמְלוּכָה, פּוֹדָה כֶּהֱלָכָה, צְדִיקָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

קָדוֹשׁ בַּמְלוּכָה, רַחוּם כֶּהֱלָכָה, שְׁנֵאֲנָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

תִּקְיָה בַּמְלוּכָה, תּוֹמָה כֶּהֱלָכָה, תְּמִימָיו יֹאמְרוּ לוֹ:
לֵךְ וּלְךָ, לֵךְ כִּי לֵךְ, לֵךְ אַף לֵךְ, לֵךְ יִי הַמְּמַלְכָה, כִּי לוֹ נָאָה,
כִּי לוֹ יָאָה.

אֲדִיר הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.

בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

בַּחֹר הוּא, גָּדוֹל הוּא, דָּגוּל הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

הַדּוֹר הוּא, וְתִיק הוּא, זִכְאִי הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

חֶסֶד הוּא, טְהוֹר הוּא, יַחִיד הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

כַּפִּיר הוּא, לְמוֹד הוּא, מְלַךְ הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

נוֹרָא הוּא, סְגִיב הוּא, עֲזוּז הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

פּוֹדֶה הוּא, צַדִּיק הוּא, קְדוֹשׁ הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

רַחוּם הוּא, שְׂדֵי הוּא, תַּקִּיף הוּא יִבְנֶה בֵּיתוֹ בְּקָרוֹב.
בְּמַהֲרָה, בְּמַהֲרָה, בְּיָמֵינוּ בְּקָרוֹב.
אֵל בְּנֵה, אֵל בְּנֵה, בְּנֵה בֵּיתְךָ בְּקָרוֹב.

We long for Egypt

By
Shez

Translated by Zoe Jordan

We long for Egypt we

Crave the security in slavery of foreseeing the lash

On our backs the grey bowl of foul gruel. There was never
television in the slaves' quarters to say nothing of video
and we

Were in real need of a good soap opera to expunge from
our minds the day's shame and pain.

They gave us a picture of a green tree, branches sway in
the wind and ordered that we: "Calm down."

We fell to our knees in meditation 'til the bright light of
dawn climbed the screen

The black of night

And the moment has come to choose.

ועד
הממשלה
ראש המ
ביור של

רצח הדמוקרטיה

Stop KILLING

our Democracy

Who Knows One? By Noa Yedlin

Translated by Joanna Chen

Who knows one? I know one: One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows two? I know two: Two powers instead of three, according to the Messianic fantasy. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows three? I know three: Three indictments, two powers instead of three, one is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows four? I know four: The fourth of January^[1], three indictments, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows five? I know five: A five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three indictments, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows six? I know six: Six despicable terms of office, a five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three indictments, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows seven? I know seven: Seven days of uprising in a week, six despicable terms of office, a five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three indictments, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows eight? I know eight: Eight criminal convictions for the minister of national security, seven days of uprising, six despicable terms of office, a five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three bills of indictment, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows nine? I know nine: Nine out of ten Jews, arrested in Hawara, were released the next day, eight criminal convictions for the minister of national security, seven days of uprising, six despicable terms of office, a five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three bills of indictment, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows ten? I know ten: Ten high court judges asserted it "extremely unreasonable" he serve as minister, nine Jews, eight convictions, seven days of rebellion, six despicable terms of office, five hours of pogrom in Hawara, the fourth of January, three bills of indictment, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows eleven? I know eleven: Kan-Eleven TV a target of the minister of communications, ten high court judges, nine Jews, eight convictions, seven days of uprising, six despicable terms of office, a five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three bills of indictment, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

Who knows twelve? I know twelve: Twelve bottles of champagne for 3,180 shekels, Kan-Eleven TV a target of the minister of communications, ten high court judges, nine Jews, eight convictions, seven days of uprising, six despicable terms of office, a five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three bills of indictment, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens above but all over the land.

Who knows thirteen? Thirteen, only the devil knows, twelve bottles of champagne for nine hundred dollars, Kan-Eleven TV a target of the minister of communications, ten high court judges, nine Jews, eight convictions, seven days of rebellion, six despicable terms, a five-hour pogrom in Hawara, the fourth of January, three bills of indictment, two powers instead of three. One is our struggle! Not up in the heavens but all over the land.

[1] The government plan for a regime change was presented on January 4th, 2023, six days after the 37th government of Israel was sworn in.

אֶחָד מִי יוֹדֵעַ?

אֶחָד אָנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁנַיִם מִי יוֹדֵעַ?

שְׁנַיִם אָנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית. אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה מִי יוֹדֵעַ?

שְׁלֹשָׁה אָנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

אַרְבַּע מִי יוֹדֵעַ?

אַרְבַּע אָנִי יוֹדֵעַ: אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

חֲמִשָּׁה מִי יוֹדֵעַ?

חֲמִשָּׁה אָנִי יוֹדֵעַ: חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שֵׁשׁ מִי יוֹדֵעַ?

שֵׁשׁ אָנִי יוֹדֵעַ: שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שִׁבְעָה מִי יוֹדֵעַ?

שִׁבְעָה אָנִי יוֹדֵעַ: שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

שְׁמוֹנָה מִי יוֹדֵעַ?

שְׁמוֹנָה אָנִי יוֹדֵעַ: שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

תְּשַׁעָה מִי יוֹדֵעַ?

תְּשַׁעָה אָנִי יוֹדֵעַ: תְּשַׁעָה יְרַחֵי לְדָה, שְׁמוֹנָה יְמֵי מִילָה, שִׁבְעָה יְמֵי שַׁבָּתָא, שֵׁשׁ סְדְרֵי מִשְׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אִמָּהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַיִם לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמִים וּבְאָרֶץ.

Who Knows One

By
Shira Geffen

Translated by Joanna Chen

Who knows one
If one exists at all
Who took a drop of sea, named it
We the people
Commanded seeds to multiply
As much as possible
Gave a name, gave a narrative
A declarative - chosen
to fight
Heads and not tails
Chosen to be persecuted
To sacrifice offspring
Who knows one
Who gave a country and a state
And freedom in the land
And the riverbank swelled
And who knows commanded
Us to read, to remember
How we survived in order
To remind, to relate
And to do unto another nation
What was done to us.

עֲשָׂרָה מִי יוֹדֵעַ?

עֲשָׂרָה אֲנִי יוֹדֵעַ: עֲשָׂרָה דְּבָרִיאַ, תְּשַׁעָה יֶרְחִי
לְדָה, שְׁמוֹנָה יָמֵי מִלְּחָה, שִׁבְעָה יָמֵי שְׁבֻתָא,
שְׁשָׁה סְדָרֵי מְשָׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה,
אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי לַחֹת
הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

אֶחָד עֲשָׂר מִי יוֹדֵעַ?

אֶחָד עֲשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: אֶחָד עֲשָׂר כּוֹכְבֵי־אֵל,
עֲשָׂרָה דְּבָרִיאַ, תְּשַׁעָה יֶרְחִי לְדָה, שְׁמוֹנָה יָמֵי
מִלְּחָה, שִׁבְעָה יָמֵי שְׁבֻתָא, שְׁשָׁה סְדָרֵי מְשָׁנָה,
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה
אָבוֹת, שְׁנַי לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ
שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁנַיִם עֲשָׂר מִי יוֹדֵעַ?

שְׁנַיִם עֲשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבַטֵי־אֵל,
אֶחָד עֲשָׂר כּוֹכְבֵי־אֵל, עֲשָׂרָה דְּבָרִיאַ, תְּשַׁעָה
יֶרְחִי לְדָה, שְׁמוֹנָה יָמֵי מִלְּחָה, שִׁבְעָה יָמֵי
שְׁבֻתָא, שְׁשָׁה סְדָרֵי מְשָׁנָה, חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי
תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה אָבוֹת, שְׁנַי
לַחֹת הַבְּרִית, אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

שְׁלֹשָׁה עֲשָׂר מִי יוֹדֵעַ?

שְׁלֹשָׁה עֲשָׂר אֲנִי יוֹדֵעַ: שְׁלֹשָׁה עֲשָׂר מְדִיָּא,
שְׁנַיִם עֲשָׂר שְׁבַטֵי־אֵל, אֶחָד עֲשָׂר כּוֹכְבֵי־אֵל,
עֲשָׂרָה דְּבָרִיאַ, תְּשַׁעָה יֶרְחִי לְדָה, שְׁמוֹנָה יָמֵי
מִלְּחָה, שִׁבְעָה יָמֵי שְׁבֻתָא, שְׁשָׁה סְדָרֵי מְשָׁנָה,
חֲמִשָּׁה חוּמְשֵׁי תוֹרָה, אַרְבַּע אֲמָהוֹת, שְׁלֹשָׁה
אָבוֹת, שְׁנַי לַחֹת הַבְּרִית,

אֶחָד אֱלֹהֵינוּ שְׁבַשְׁמַיִם וּבְאָרֶץ.

חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא

דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא שׁוֹנְרָא וְאַכְלָה לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד גְּדִיָּא,
חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא כֻּלְבָּא וְנִשְׁרַף לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד
גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא חוּטְרָא וְהִכָּה לְכֻלְבָּא, דְּנִשְׁרַף לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין
אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא נוֹרָא וְשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכֻלְבָּא, דְּנִשְׁרַף לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה
לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מִיָּא וְכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכֻלְבָּא, דְּנִשְׁרַף
לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא תוֹרָא וְשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה
לְכֻלְבָּא, דְּנִשְׁרַף לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי,
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא הַשׁוּחַט וְשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף
לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכֻלְבָּא, דְּנִשְׁרַף לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא
בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא מְלֶאךָ הַמּוֹת וְשַׁחַט לְשׁוּחַט, דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא,
דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה לְכֻלְבָּא, דְּנִשְׁרַף לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה
לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי, חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

וְאַתָּא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשַׁחַט לְמְלֶאךָ הַמּוֹת, דְּשַׁחַט לְשׁוּחַט,
דְּשַׁחַט לְתוֹרָא, דְּשִׁתָּה לְמִיָּא, דְּכָבָה לְנוֹרָא, דְּשָׂרְף לְחוּטְרָא, דְּהִכָּה
לְכֻלְבָּא, דְּנִשְׁרַף לְשׁוֹנְרָא, דְּאַכְלָה לְגְּדִיָּא, דְּזַבִּין אַבָּא בְּתַרֵּי זִוְזִי,
חַד גְּדִיָּא, חַד גְּדִיָּא.

Authors:

Ilana Bernstein
Etgar Keret
Bacol Serlui
Dov Elboim
David Grossman
Haim Be'er
Yehudit Rotem
Yossi Tzabari
Yaniv Iczkovits
Ishay Rosen Zvi
Yishai Sarid
Rabbi Mishael Tzion
Navit Barel
Nurit Zarchi
Noa Yedlin
Eran Bar-Gil
Rivka Miriam
Rachel Elior
Shira Geffen

Partners in Protest and Hope:

Achiad Gabriel Levi
Benny Barabash
Dov Elboim
Yaara Shehori
Ruthy Hazanovitz
Sharon Weisberg

-

Photographers of protest and hope:

Ohad Matalon
Erez Harodi
ELAN

-

English Translations:

Orr Scharf
Jessica Cohen
Zoe Jordan
Lisa Katz
Maya Klein

-

English Translation Editors:

George Eltman &
Deborah Harris

מאוקה רט"ו

Next year in Jerusalem

By **Haim Be'er**

Translated by Orr Scharf

Next year in Jerusalem, which will be once more a faithful city, the city of justice, liberty and peace; a city of courthouses that are a bastion of public integrity. To next year, when the Knesset will house avarice-hating, truth-speaking parliamentarians. To next year, with a government run by ministers with hearts overflowing with love of man, country, and God. To next year, with leaders who are righteous, humble and true public servants. To next year, when admiration and respect for learning, the Hebrew language, and a free cultural-literary atmosphere will abound. To next year, when the streets of our eternal capital will be filled with light, equality and liberty for all.

Click on this link to support additional projects of the democratic protest:

<https://beactive.co.il/project/72068>